

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปประเด็นตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2. การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

3. แบบฝึกทักษะ

4. แผนการจัดการเรียนรู้

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. ความพึงพอใจ

7. บริบทโรงเรียน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

9. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 31 -34) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญา ของบรรพ

บุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 31 -34) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มี 5 สาระ ดังนี้คือ

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่าง มีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สรุปได้ว่า สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 5 สาระเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

2. คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551 เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนมีคุณภาพ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 32 -33)

2.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องอ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

2.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้ แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

2.3 พูดย่อแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พุดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจาก การฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

2.4 สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

2.5 เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

จากคุณภาพผู้เรียนวิชาภาษาไทย สรุปได้ว่าคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตร สาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551 เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนมีคุณภาพ คือ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง มีทักษะในการคัด ลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ พูดย่อแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับ

เรื่องที่ฟังและดู แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจน เหมาะสม สะกคคำและเข้าใจความหมายของคำ และเข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านได้เป็นอย่างดี

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

หลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1. หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การจัดการเรียนสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องอาศัยหลักจิตวิทยาเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด

กรณีการ์ พวงเกษม (2535 : 35-37) ได้กล่าวถึง หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยว่า ประกอบด้วย

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual different) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก เพราะนอกจากการใช้ภาษาของเด็กจะแตกต่างกันแล้วสภาพแวดล้อมของเด็กมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเรียนภาษา เพราะเด็กบางคนเติบโตมาในกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือเด็กบางกลุ่มใช้ภาษาอื่นเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัันเพราะมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกัน การสอนภาษาไทยควรจะได้รับทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอน การสอนโดยแบ่งกลุ่มเด็กกลุ่มเก่งและเด็กกลุ่มอ่อนไว้ด้วยกัน เพื่อให้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อน และเด็กอ่อนได้ดูแบบอย่างเด็กเก่ง

2. ความพร้อม (Readiness) ความพร้อมคือสภาพการเจริญเติบโตของร่างกายความรู้สึกพื้นฐานและความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนได้ ซึ่งองค์ประกอบของความพร้อมของเด็กมีหลายประการ ได้แก่

2.1 วุฒิภาวะ (Maturity) ความพร้อมที่จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ตามอายุของเขา เด็กยิ่งมีอายุมากขึ้นความพร้อมที่จะรับรู้ก็มากขึ้น

2.2 ประสบการณ์เดิม (Experience) ประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่ก่อนที่จะรับรู้สิ่งที่ครูให้ใหม่ ถ้าประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่ได้รวดเร็ว

2.3 ความสัมพันธ์ของบทเรียนเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก หมายถึง จัดบทเรียนที่มีธรรมชาติสัมพันธ์ความสนใจเด็ก เด็กจะรับรู้ได้เร็วขึ้น

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมีผลมาจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลมาจากความเจริญงอกงามของบุคคล ทั้งในด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญา บุคคลจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

4. เป้าหมายของการเรียนรู้ (Purposeful learning) การตั้งเป้าหมายของครูก่อนสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ดำเนินการสอนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นการกระตุ้นความสนใจในบทเรียนให้มากขึ้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในบทเรียน วิธีที่ดีที่สุดอีกประการหนึ่งคือ ให้นักเรียนช่วยกันตั้งเป้าหมายในการเรียนของแต่ละเรื่องไว้

5. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of exercise) การฝึกหัดบ่อย ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ผลเร็วขึ้น ธอร์นไดค์ ให้ความเห็นว่า การกระทำซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหาดีขึ้น โดยในเรื่องการใช้ภาษาการเรียนการอ่าน ถ้าทำได้บ่อย ๆ ความชำนาญก็จะเกิดขึ้น เขียนคำคินน้อยลงออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

6. การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing) การได้ทำกิจกรรมจะเกิดการเรียนรู้ เพราะมีประสบการณ์ตรง

7. กฎแห่งผล (Law of effect) ธอร์นไดค์ (Thorndike, 1960 : 124-135) ได้กล่าวไว้ว่า ผลแห่งการปฏิบัติตอบสนองใดเป็นที่พอใจบุคคลย่อมทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีก หากเชื่อตามกฎนี้การเบื่อหน่ายในการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่ย่อมเกิดจากวิธีสอนและการจัดกิจกรรมไม่สพอารมณ์ของผู้เรียน นั่นคือเด็กไม่พอใจเรียนภาษาไทย ทำให้เกิดความบกพร่องทางแก้ปัญหาอย่างหนึ่งคือการตรวจผลงานของนักเรียนให้นักเรียนได้รู้ผลกระทำของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

8. กฎแห่งการนำไปใช้ (Law of use and disuse) การเรียนรู้จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อนำความรู้ที่ไปใช้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะความแม่นยำในเนื้อหา

9. กฎแห่งแรงจูงใจ (Law of motivation) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยมาก เพราะนักเรียนต่างคิดว่าเป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้วใช้ประจำ ดังนั้นการสอนที่จะให้ผล ต้องอาศัยแรงจูงใจเป็นสำคัญที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้คือ

9.1 บุคลิกภาพของครู

9.2 วิธีสอน

9.3 ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน

9.4 การยกย่องชมเชยหรือการตำหนิ

9.5 สื่อการเรียน

9.6 การได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

9.7 การได้มีโอกาสเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่บุคคล

9.8 การได้มีโอกาสได้รับการเผยแพร่

10. การส่งเสริมกำลังใจ (Reinforcement) การส่งเสริมกำลังใจเป็นการทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อทำอะไรถูกต้องเหมาะสมแล้วได้รับคำชมเชย การเสริมสร้างกำลังใจทำได้โดยการพูดคุยยกย่องชมเชย การให้รางวัล การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและการสนับสนุนให้ทำ เมื่อทราบว่านักเรียนมีความสามารถในการเรียนภาษาไทย

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนภาษาไทยสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องอาศัยหลักจิตวิทยามาเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อม กระบวนการเรียนรู้ เป้าหมายของการเรียนรู้ การเรียนรู้โดยการฝึกฝน การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง กฎแห่งผล กฎแห่งการนำไปใช้ กฎแห่งแรงจูงใจ และการส่งเสริมกำลังใจ

2. การจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษา โดยนำโครงสร้างของสถานศึกษาที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทยสัปดาห์ละกี่ชั่วโมงในแต่ละระดับชั้น เพื่อกำหนดเวลาของหน่วยการเรียนรู้ นอกจากนั้นจะต้องกำหนดแบบของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามปรัชญา ทิศทาง และจุดหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และรูปแบบของการจัดหลักสูตร จะเขียนเป็นหลักสูตรรายวิชาที่เน้นเนื้อหาสาระหรือหลักสูตรบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้หรือหลักสูตรสหวิทยา ในการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา การศึกษารายละเอียดของแนวคิดในการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาจะช่วยให้ทราบถึงหลักการทฤษฎีและแนวคิดที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 193 - 195) ได้กล่าวถึงหลักการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ในการสอนภาษาไทยควรนำจุดประสงค์ทั่วไปสอดแทรกทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน เพราะจุดประสงค์ทั่วไปเป็นจุดประสงค์หลักที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตลอดเวลาที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่เด็ก

2. การสอนภาษาไทยควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งมี 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ความพร้อมในการเรียนซึ่งจัดว่าเป็นความพร้อมก่อนเริ่มเรียน

2.2 ความพร้อมก่อนเริ่มวิชา ซึ่งจัดว่าเป็นความพร้อมก่อนที่จะเริ่มต้นวิชาภาษาไทยโดยเฉพาะ เช่น เด็กควรมีความพร้อมทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นต้น

2.3 ความพร้อมก่อนเริ่มเรียนบทใหม่

3. เนื่องจากทักษะทางภาษาซึ่งได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่ละทักษะต่างก็มีพัฒนาการที่เชื่อมโยงกัน และมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษามุ่งที่จะพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นประการสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรเน้นวิธีฝึกทักษะมากกว่าการเรียนรู้หลักภาษาไทย

4. การสอนภาษาไทยควรสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน โดยอาศัยหลักบูรณาการเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง

5. การสอนภาษาไทยควรสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่น

6. การสอนภาษาไทยควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนมาก ๆ เนื่องจาก การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาเน้นการฝึกทักษะ ซึ่งทักษะที่จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกฝนและใช้สื่อการเรียนประกอบ

7. ต้องเน้นให้นักเรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาเองอยู่เสมอ

8. ควรสอดแทรกคุณธรรม และให้รู้จักการทำงานร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีผสมผสานกันตามรูปแบบที่เหมาะสม รวมทั้งควรคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็กด้วย

10. ครูจะต้องรักและศรัทธาต่อภาษาไทย เพราะบุคลิกลักษณะของครูจะสะท้อนให้เด็กได้เห็นและรู้สึกรักและศรัทธาวิชาภาษาตามไปด้วย

11. ในการสอนเนื้อหา ควรใช้หลักการเลือกเนื้อหาหรือทักษะ ดังนี้
 - 11.1 ควรสอนเรื่องที่ย้ายไปสู่เรื่องที่ยาก
 - 11.2 ควรสอนเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่เรื่องที่อยู่ไกลตัว
 - 11.3 ควรสอนเรื่องที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม
 - 11.4 ควรสอนเรื่องที่ต้องรับฝึคน้อยไปสู่เรื่องที่ต้องรับฝึคน้อย
 - 11.5 ควรสอนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมไปสู่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

ประสบการณ์ใหม่

12. เนื่องจากภาษาไทยเป็นวิชาประเภททักษะ และมีกระบวนการเรียนแตกต่างจากวิชาอื่นมาก ในการวัดผลจำเป็นต้องวัดทักษะทั้งสี่ให้ครบทุกด้าน ทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ โดยครูควรใช้วิธีวัดผลหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมอย่างไรก็ดี การสอนภาษาไทยจะบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมี การวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า แล้วปฏิบัติตามแผนการสอนนั้นอย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยควรควรสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน โดยอาศัยหลักบูรณาการเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง เน้นให้นักเรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาเองอยู่เสมอ สอดแทรกคุณธรรม และให้รู้จักการทำงานร่วมกัน ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีผสมผสานกันตามรูปแบบที่เหมาะสม รวมทั้งควรคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็กด้วย

3. การเขียน

การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับทักษะการฟัง การพูดและการอ่าน ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน เมื่อเรารับสารซึ่งมาจากการฟังหรือการอ่าน แล้วก็ต้องมีการส่งสารด้วยการพูดอธิบาย หรือเขียนให้คนอื่น ๆ เข้าใจ การเขียนนับเป็นเรื่องที่ยากเพราะเขียนแล้วผู้อ่านอาจไม่เข้าใจตรงตามทีผู้เขียนต้องการสื่อความก็ได้ ดังนั้นการฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงความหมาย ความสำคัญ ความมุ่งหมาย และองค์ประกอบของการเขียนไว้ดังนี้

3.1 ความหมายของการเขียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 203) ได้กล่าวถึงความหมายที่กล่าวไว้ว่า เขียน หมายถึง จัดให้เป็นตัวหนังสือหรือตัวเลข จัดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ ให้ชัดเจน

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 139) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียนหมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์ หรือเป็นตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกตามแบบของภาษาศิลปะจากความหมายของการเขียนดังกล่าว ทำให้มองเห็นความสำคัญของการเขียนว่ามีความจำเป็นอย่างต่อเนื่องต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น นักเรียนใช้การเขียนบันทึกความรู้ทำแบบฝึกหัดและตอบข้อสอบบุคคลทั่วไปใช้การเขียนเพื่อเขียนจดหมายทำสัญญาพินัยกรรมและคำประกัน พ่อค้าใช้การเขียนเพื่อการโฆษณาสินค้า ทำบัญชี ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงินแพทย์ใช้เขียนบันทึกประวัติคนไข้ เขียนใบสั่งยาและอื่น ๆ นักวิชาการใช้การเขียนเพื่อเขียนบทความ เขียนหนังสือ ตำรา รายงาน เป็นต้น

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2538 : 44 – 45) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาฝึกฝนนานกว่าทักษะอื่น ๆ เริ่มตั้งแต่การตัดลายมือ การเขียนตัวหนังสือให้ถูกแบบ การสะกดคำให้ถูกต้อง การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือให้ผู้อื่นอ่านเข้าใจ ตลอดจนการเขียนถ้อยคำสำนวนให้สละสลวยได้ประโยชน์ตรงจุดประสงค์

กูด (Good, 1945 : 383) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำได้ว่าการเขียนสะกดคำคือ วิธีการจำตัวอักษรได้ เกิดจากการใช้ชื่อหรือออกเสียงเป็นตัว ๆ ไป และเชื่อมเข้าเป็นคำหนึ่ง ๆ ที่ทุกคนยอมรับได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 203) ให้ความหมายว่า การเขียน หมายถึง จัดให้เป็นตัวหนังสือหรือตัวเลข จัดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาดตัวหนังสือ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการสื่อสารประเภทการส่งออก ที่มีความสัมพันธ์การฟัง การพูด การอ่าน เพราะลักษณะการฟัง การพูด และการอ่านช่วยให้ทักษะการเขียนดีขึ้น

3.2 ความสำคัญของการเขียน

การเขียนมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม (วรรณิ โสมประยูร, 2542 : 140-142) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนโดยสรุปไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจและประสบการณ์ของตนออกเสนอผู้อ่าน
2. เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ซึ่งตนเคยมีประสบการณ์มาก่อน
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ทำให้ผู้เขียนเกิดความรู้สึกประทับใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่งหรือชาติหนึ่งไปอีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคลเนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ตามความประสงค์ที่มนุษย์แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลายความสามัคคีของคนในชาติ
7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียนทำให้รู้สึกถึงความสามารถของผู้เขียนได้จากวรรณกรรมหรือเขียนอื่นๆ
8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติ และเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น
9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกส่วนบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง การแสดงความรู้สึกและแนวทางการความคิด
10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

บันลือ พุททขวัน (2538 : 65) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญของการเขียน หากเขียนผิดจะสื่อความหมายกันไม่ได้ บางครั้งพอเดาคความหมายได้แต่ก็แสดงความไม่รู้ของผู้เขียน อันเป็นสิ่งที่ลดความศรัทธาของผู้อ่านที่มี ต่อผู้เขียน

สรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบัน เพราะการเขียนที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้เขียน อ่านและเขียนหนังสือได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้แจ่มชัดและมีความมั่นใจในการเขียนทำให้ผลงานที่เขียนมีคุณค่ามากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษาของบุคคลนั้นอีกด้วย

3.3 ความมุ่งหมายในการเขียน

การเขียนมีความมุ่งหมายต่าง ๆ หลายประการ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเขียนไว้ ดังนี้

วรรณิ โสมนประยูร (2542 : 141) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการเขียนไว้หลายอย่าง ดังนี้

1. เพื่อคัดลายมือหรือเขียนให้ถูกต้องตามหลักตัวอักษรให้เป็นระเบียบชัดเจนและอ่านเข้าใจง่าย
2. เพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะการเขียนให้พัฒนาองงามขึ้นตามควร แก้ว
3. เพื่อให้มีทักษะการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนถูกต้องและเขียนได้รวดเร็ว
4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาเขียนที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส
5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิดแล้วจัดบันทึกสรุปและย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
6. เพื่อถ่ายทอดให้มีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายอย่างแจ่มแจ้ง
7. เพื่อให้สามารถสังเกต จดจำ และเลือกเฟ้นถ้อยคำหรือสำนวนโวหารให้ถูกต้องตามหลักภาษาที่สื่อความหมายให้ตรงตามที่ต้องการ
8. เพื่อให้ทักษะการเขียนประเภทต่างๆ และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ให้เกิดในชีวิตประจำวัน
9. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการเขียนตามที่ตนเองสนใจและมีความถนัด
10. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่ออาชีพ การศึกษาหาความรู้และอื่นๆ

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการเขียน เพื่อถ่ายทอดให้มีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายอย่างแจ่มแจ้ง และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ให้เกิดในชีวิตประจำวัน

3.4 องค์ประกอบของการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารมีองค์ประกอบใหญ่ๆ 4 ประการ (วรรณิ โสมประยูร. 2542 : 142) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนว่ามีองค์ประกอบใหญ่ๆ 4 ประการดังนี้

1. ผู้เขียน (ผู้ส่งสาร)ซึ่งประกอบไปด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จินตนาการของผู้เขียน ความสามารถในการใช้ภาษา การแสดงความคิด ลายมือของผู้เขียน และจรรยาบรรณของผู้เขียน

2. ภาษา (สาร) ภาษาไทยมีการจำแนกคำสำหรับใช้ให้ถูกกาลเทศะในแต่ละฐานะของบุคคล เพราะคำคำเดียวไม่สามารถใช้กับบุคคลได้ทุกคนทุกโอกาสและทุกสถานที่ ในทางภาษาจำแนกภาษาออกเป็น 3 ระดับ ภาษาปาก ภาษากึ่งแบบแผน และภาษาแบบแผน

2.1 ภาษาปาก ส่วนใหญ่เป็นภาษาที่ใช้พูดมากกว่าเขียน เช่น ภาษาถิ่นหรือหมายถึง การเขียนที่ใช้ภาษาพูดกับบุคคลที่สนิทคุ้นเคย

2.2 ภาษากึ่งแบบแผน เป็นทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในการเขียนที่ใช้ภาษากึ่งแบบแผน

2.3 ภาษาแบบแผนเป็นภาษาที่มีความมุ่งหมายแบบแผนและหลักเกณฑ์สำหรับเขียนเฉพาะเรื่อง เช่น เรียงความ จดหมายราชการ ภาษาแบบแผนจึงเป็นภาษาที่ใช้มากกว่าพูด ถ้าจะใช้พูดก็เป็นการเขียนสำหรับการพูดอย่างมีพิธีรีตอง เช่น สุนทรพจน์ โอวาท

3. เครื่องมือที่ทำให้เกิดสาร หมายถึง เครื่องมือที่ผู้เขียนใช้ เช่น อักษร ดินสอ สมุด ฯลฯ

4. ผู้อ่าน (ผู้รับสาร) การเขียนมีจุดมุ่งหมายที่แท้จริง คือเขียนเพื่อให้ผู้อื่นอ่านงานเขียนบางอย่างผู้เขียนมีเจตนาให้บุคคลเฉพาะกลุ่มอ่าน เช่น เขียนให้เด็กอ่าน เขียนให้นักธุรกิจอ่าน เขียนให้คนทั่วไปอ่าน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนประกอบด้วย ผู้เขียนเลือกเนื้อหาและเครื่องมือมาเขียนด้วยลายมือและมีจรรยาบรรณในการเขียน การใช้ภาษาให้ถูกกาลเทศะในแต่ละฐานะและบุคคล

4 การเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียน เพราะต้องรู้จักการแจกถูกสะกดคำให้ถูกต้องเสียก่อนจึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนและอ่านสะกดคำ

ไม่ได้ เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวของผู้อื่น และแสดงให้เห็นว่าผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

4.1 ความหมายของการเขียนสะกดคำ

กรมวิชาการ (2546 : 135) การเขียนสะกดคำ หมายถึง การอ่านโดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน การอ่านสะกดคำจะต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อม ๆ กับการอ่านและการอ่านสะกดคำพร้อมกับการเขียนครูจะต้องให้อ่านสะกดคำแล้วเขียนคำพร้อม ๆ กัน การสอนสะกดคำจะนำคำที่มีความหมายมาสอน เมื่อสะกดคำจนจำคำได้แล้ว ต่อไปจะต้องไม่ใช้วิธีการสะกดคำ มิฉะนั้นนักเรียนจะอ่านจับใจความไม่ได้ และอ่านได้ช้า

จิน โพร้ออน (2526 : 10) ให้ความหมายไว้ว่า การเขียนสะกดคำหมายถึงความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่สามารถเขียนสะกดคำหนึ่ง โดยเรียนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ได้ถูกต้องตามที่มันควรอยู่ และถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1149) ได้อธิบายถึงความหมายการเขียนสะกดคำว่าเป็นการเขียนลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นที่ประกอบเป็นคำ เรียกพยัญชนะที่บังคับตัวอักษรข้างหน้าเป็นมาตราต่างๆ เช่น แม่กน น สะกด แม่กค ค สะกด

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 139) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำหมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

อุดม พรประเสริฐ (2546 : 148) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งของมนุษย์ ผู้สื่อสารถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ ความคิด และอารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการของตนไปยังผู้รับสาร โดยใช้อักษรหรือภาษาเขียนที่จัดเป็นระบบระเบียบเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สรุปว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และความ เป็นอยู่ของบุคคลในปัจจุบัน เพราะการเขียนสะกดคำที่ถูกจะช่วยให้ผู้เขียนอ่านและเขียนหนังสือได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้แจ่มชัดและมีความมั่นใจในการเขียนทำให้ผลงานที่เขียนมีคุณค่าเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังอาจจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษาของบุคคลนั้นอีกด้วย

4.2 ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำโดยใช้คำพื้นฐานถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการ

เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นอกจากนี้การสะกดคำยังเป็นพื้นฐานการเขียนทุกรูปแบบจึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ หลายท่าน ดังนี้

บันลือ พดกษะวัน (2538 : 65) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญของการเขียน หากเขียนผิดจะสื่อความหมายกันไม่ได้ บางครั้งพอเดาความหมายได้แต่ก็แสดงความไม่รู้ของผู้เขียน อันเป็นสิ่งที่ลดความศรัทธาของผู้อ่านที่มีต่อผู้เขียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ ถ้านักเรียนเขียนสะกดผิดจะทำให้การสื่อความหมายผิดไปด้วย และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตามที่ประสงค์

วรรณ โสมประยูร (2542 : 156) กล่าวว่า ได้ให้ความสำคัญของการเขียนสะกดคำมีความสำคัญมากเพราะเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงพูด เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเรื่องราวต่าง ๆ ดังนั้นการเขียนสะกดคำจึงมีความสำคัญต่อการเขียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง นักเรียนจะต้องรู้จักสะกดคำให้ถูกต้องก่อนจึงจะสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้านักเรียนสะกดคำผิด จะทำให้ไม่เข้าใจเรื่องราวจากผู้อื่น และไม่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้ นับว่าการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากในทักษะการเขียน

สรุปว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องมีความสำคัญต่อผู้เขียนอย่างมาก กล่าวคือ ทำให้การเขียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การเขียนสะกดคำถูกต้องก็ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง นอกจากนั้นทำให้ผู้เขียนเป็นที่น่านิยมนับถือในเรื่อง ภูมิปัญญาและการประณีตในการเขียนอีกด้วย

4.3 ปัญหาของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำ เป็นปัญหาที่สำคัญของนักเรียนและครูสอนภาษาไทยเป็นอย่างมากและจากการศึกษาพบว่า สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดมี ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 ก : 23) กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้สะกดผิด หรือการละเลยไม่ตระหนักในความสำคัญของการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง ขาดการสังเกตจนทำให้ใช้แนวเทียบผิด ซึ่งการสังเกตจะช่วยให้สรุปหลักเกณฑ์ในการสะกดคำให้ได้อย่างถูกต้อง

กรณีการ พวงเกษม (2535 : 2) ได้กล่าวถึงปัญหาและข้อบกพร่องจากการเขียนสะกดคำผิด ดังนี้

1. เขียนสะกดผิดที่พยัญชนะ
2. การตัดและเติมสระ สระเปลี่ยนรูป การเขียนสระผิด การเขียนสระเสียงสั้นเสียงยาวสลับกัน เขียนคำที่ประวิสรรชนีย์ สระประสมเขียนผิด
3. ใช้วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง
4. ใช้สะกดผิดที่ ใช้ตัวการ์นต์ผิด เขียนคำที่มาจากภาษาอื่นผิด เขียนผิดโดยแทนเสียงให้สั้นลงหรือยืดเสียงให้ยาวออก เขียนคำที่ใช้ ร ล ว ควบกล้ำผิด ที่สระ ไอ โอ และอัย เขียนคำที่ใช้อักษรนำผิด

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 157) ได้ศึกษาลักษณะคำยาก ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนส่วนมากเขียนผิดนั้น สาเหตุที่เขียนผิดสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิด โดยเห็นแบบอย่างทีสะกดคำผิด
2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา เช่น ไม่รู้จักประวิสรรชนีย์ เป็นต้น
3. นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยมีคำพ้องเสียง
4. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ เช่น คราว คลอง ครอบ กลอง กรอง
5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายถอดคำตามเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ซอส์ค ดอกเตอร์ แท็กซี่
6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูก เช่น ราว – ดาว ราด – ลาด

สาเหตุสำคัญที่ทำให้สะกดผิด คือ การละเลยไม่ตระหนักในความสำคัญของการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง ขาดการสังเกตจนทำให้การเทียบแนวเทียบผิด ซึ่งการสังเกตจะช่วยให้สรุปหลักเกณฑ์ในการสะกดคำให้ถูกต้องได้ (กรมวิชาการ. 2545 ก : 23)

เฟอร์นาล (Fernald. 1943 : 183) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของความล้มเหลวในการเขียนสะกดคำของนักเรียน สืบเนื่องมาจากการสอนสะกดคำในโรงเรียนมักจะใช้ระยะเวลาจำกัด ทำให้นักเรียนไม่สามารถที่จะเรียนได้และไม่สนใจกับกฎการเขียนที่ใช้ได้ผลแล้วและได้รับประสบการณ์ที่ผิด จากสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และคำศัพท์ที่เรียนมีจำนวนมากตลอดจนการที่นักเรียนเรียนภาษาควบคู่กับภาษาอื่นทำให้จำได้ยากและเกิดจากปัญหาจากตัวนักเรียนเอง ได้แก่ ความบกพร่องทางสายตา ทางสมอง เป็นต้น

ฟิตเจอร์รอลด์ (Fitzgerald, 1967 : 245) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมี ปัญหาในการสะกดคำ เนื่องมาจากนักเรียนไม่สนใจต่อการเรียนสะกดคำและวิธีสอนของครู ประสิทธิภาพ เช่น ครูไม่เตรียมการสอน เด็กไม่ได้รับการสอนสะกดคำที่ถูกต้องทำให้ เสียเวลากับการเรียน โดยไม่รู้วิธีการสะกดคำ

จากปัญหาที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าปัญหาที่สำคัญของการเขียนสะกดคำผิด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ตัวนักเรียนเองและวิธีการสอนของครู ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนัก ถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ นอกจากนี้มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น การโฆษณา สีนคำ ป้ายโฆษณาต่าง ๆ และสื่อมวลชน

5. มาตรการตัวสะกด

5.1 ความหมายของมาตรการตัวสะกด

ได้มีผู้ให้ความหมายของมาตรการตัวสะกดไว้ดังนี้

มาตรการตัวสะกด หมายถึง หมวดหมู่ของพยัญชนะที่ทำหน้าที่เป็น พยัญชนะท้ายหรือตัวสะกด มาตรการตัวสะกดมีทั้งหมด 8 มาตรการ (วิณา วงศ์ศรีเพือก และคณะ. 2546 : 73) แบ่งออกตามลักษณะดังนี้

1. มาตรการตัวสะกดที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราเพียงตัวเดียว ได้แก่ มาตรการตัวสะกดแม่กง แม่กม แม่เกย และแม่เกอว
2. มาตรการตัวสะกดที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา และไม่ตรงตามมาตรา ได้แก่ มาตรการตัวสะกดแม่กก แม่กด แม่กน และแม่กบ

5.2 คำที่อยู่ในมาตรการตัวสะกด

คำที่อยู่ในมาตรการตัวสะกดต่าง ๆ มีดังนี้ (ศุภกานต์ อินอากร, 2545 : 20-24)

1. มาตรการตัวสะกดแม่กก เป็นมาตรการตัวสะกดที่มีลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 ใช้พยัญชนะ ก เป็นตัวสะกดตรงตามมาตรา เช่น กก กาก สุก ฝือก
 - 1.2 ใช้พยัญชนะ กร ข ค คร ฃ เป็นตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตรา และอ่านออกเสียงเหมือนตัว “ก”

กร เช่น จักร

ข เช่น เลข พิมข สุนัข ความสุข

ค เช่น พญานาค ประโยค โรค โชค

คร เช่น สมัคร

ฅ เช่น เมฆ

2. มาตราตัวสะกดแม่กด เป็นมาตราตัวสะกดที่มีลักษณะ ดังนี้

2.1 ใช้พยัญชนะ ค เป็นตัวสะกดตรงตามมาตรา เช่น กัด บัด ขัด ัจัด

2.2 ใช้พยัญชนะ จ ช ฌ ฅ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ต ฑู ทร ถ ท ทร ฐ ฌ

ศ ษ เป็นตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตรา และอ่านออกเสียงเหมือนตัว “ค”

จ เช่น กาจ กิจ

ช เช่น เวช

ฌ เช่น เพชร

ฅ เช่น ก้าช

ฎ เช่น กฎหมาย

ฏ เช่น ปราบฏ

ฐ เช่น รัฐ

ฑ เช่น ครูฑ

ฒ เช่น วัฒน วัฒน

ต เช่น นิमित

ทร เช่น มิตร มาตร

ถ เช่น รถ

ท เช่น ประเภท

ทร เช่น ภัทร

ฐ เช่น พุฐ

ฌ เช่น รส ทาส

ศ เช่น เพศ อากาศ

ษ เช่น โทย

3. มาตราตัวสะกดแม่กบ เป็นมาตราตัวสะกดที่มีลักษณะ ดังนี้

3.1 ใช้พยัญชนะ บ เป็นตัวสะกดตรงตามมาตรา เช่น กราบ น้ำ

อบ

3.2 ใช้พยัญชนะ ป พ ฟ ภ เป็นตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตรา และอ่านออกเสียงเหมือนตัว “บ”

ป เช่น บาบ รูป ฐป

พ เช่น เทพ

ฟ เช่น กราฟ

ภ เช่น ลาก

4. มาตราตัวสะกดแม่กน เป็นมาตราตัวสะกดที่มีลักษณะ ดังนี้

4.1 ใช้พยัญชนะ น เป็นตัวสะกดตรงตามมาตรา เช่น จน คน สันต์

4.2 ใช้พยัญชนะ ญ ณ ร ล ห เป็นตัวสะกดที่ไม่ตรงตามมาตรา

และอ่านออกเสียงเหมือนตัว “น”

ญ เช่น เห็ญ เห็ญ บุญ

ณ เช่น กุณ ทารุณ

ร เช่น กร พร จร

ล เช่น กาล ขาล พาล

ห เช่น กาฬโรค ปลาวาฬ

5. มาตราตัวสะกดแม่กง เป็นมาตราตัวสะกดที่มีลักษณะ ดังนี้

ใช้พยัญชนะ “ง” เป็นตัวสะกดที่ตรงตามมาตราเพียงตัวเดียว เช่น

คง จง ชง บง

กาง สาง ลาง บาง

รัง บัง ผัง พัง

ระฆัง กระโปรง หนังสือ กางเกง

เวียงวัง ห้องขัง กางเขน เอียงคอ

เตียงนอน ลูกโป่ง น้ำแกง หอยแครง

6. มาตราตัวสะกดแม่กม เป็นมาตราตัวสะกดที่มีลักษณะ ดังนี้

ใช้พยัญชนะ “ม” เป็นตัวสะกดที่ตรงตามมาตราเพียงตัวเดียว เช่น

ลม กลม คม งม

คราม สาม จาม ขาม

ส้มโอ แก้มแดง ผ้าอ้อม ซ่อมแซม

ขนม มอมแมม แมงมุม ทрудโทรม

ขอยืม ชมเชยเฉลิม แฉกม

ปลอม นิคม ปมค้อย น้าม

7. มาตราตัวสะกดแม่เกย เป็นมาตราตัวสะกดที่มีลักษณะ ดังนี้

ใช้พยัญชนะ “ย” เป็นตัวสะกดที่ตรงตามมาตราเพียงตัวเดียว เช่น

เนย	เขย	เซย
กระต่าย	โวยวาย	ปรายตา
คูกัน	อร้อย	พลอย
รอกอย	ฝอยทอง	ผจญภัย
ปีกลาย	ขายของ	จ่ายเงิน
สอยเกลือ	ลอยแพ	คุณนาย

8. มาตราตัวสะกดแม่เกอว เป็นมาตราตัวสะกดที่มีลักษณะ ดังนี้

ใช้พยัญชนะ “ว” เป็นตัวสะกดที่ตรงตามมาตราเพียงตัวเดียว เช่น

สาว	กาว	ชาว	อ่าว
ข้าวเหนียว	เกี่ยวข้อง	มะพร้าว	หิวข้าว
ใบปลิว	ซอยเป็ลิว	ไข่เจียว	รสเปรี้ยว
เด็ยคาย	ทิวเขา	เข้าแถว	มันแกว
ท้องเทียว	ค้ำคาว	แหววาว	คนลาว
ชาวข้าว	เรียวแรง	ดวงดาว	เยียวยา

สรุปได้ว่า มาตราตัวสะกด หมายถึง หมวดหมู่ของพยัญชนะที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะท้ายหรือตัวสะกด มีทั้งหมด 8 มาตรา ซึ่งใช้พยัญชนะเป็นตัวสะกดทั้งตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา ได้แก่ มาตราตัวสะกด แม่ก ก แม่กน แม่กบ แม่กค แม่กข แม่กย แม่เกย และแม่เกอว

แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรมทางการศึกษา ที่ใช้แบบฝึกทักษะถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง แบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมประเภทหนึ่ง ที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย ฉะนั้นแบบฝึกทักษะจึงมีความจำเป็นและมีประโยชน์มาก เพราะนอกจากจะช่วยสร้างประสบการณ์ เสริมความรู้ เพิ่มทักษะให้นักเรียนแล้วยังช่วยแบ่งเบาภาระของครูได้อย่างดี ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อ คือ

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

ได้มีผู้ให้ความหมายและความสำคัญของแบบฝึกไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 145) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนภาษาไทยแบบฝึกหัดเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ท้ายหนังสือเรียน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 130-134) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่าแบบฝึก หรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริม สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 16) ให้ความหมาย แบบฝึกทักษะว่า หมายถึง สิ่งที่นักเรียนต้องใช้คู่กับการเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบฝึกที่ครอบคลุมกิจกรรมที่นักเรียนพึงกระทำ อาจกำหนดแยกเป็นแต่ละหน่วย หรืออาจรวมเล่มก็ได้

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (ม.ป.ป. : 49) กล่าวว่าแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อเป็นการฝึกฝนหรือทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้วให้เกิดความชำนาญ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 1 - 2) กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง สื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนแล้วไปใช้เพื่อให้เกิดทักษะมากยิ่งขึ้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะหมายถึง สื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความชำนาญ และมีทักษะเพิ่มขึ้น

2. ความสำคัญของแบบฝึก

แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนได้มีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

3. แนวความคิดในการสร้างแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกเป็นเครื่องมือหรือสื่อที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ แบบฝึกต่างๆ ที่สร้างขึ้น เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีหลักการสร้างอยู่ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541 : 34)

3.1 การศึกษาเอกสารแนวคิด หรือหลักการที่เกี่ยวข้อง

3.2 การเลือกนวัตกรรมที่เหมาะสม และการวางแผนสร้างนวัตกรรมการเลือก
นวัตกรรม ต้องรู้ลักษณะของนวัตกรรมที่ดีคือ

- 3.2.1 เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการและความจำเป็น
- 3.2.2 เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้แก่นักเรียน
- 3.2.3 สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
- 3.2.4 เป็นนวัตกรรมที่มีแนวคิดหรือหลักการทางวิชาการรองรับจนน่าเชื่อถือว่าจะแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้จริง
- 3.2.5 ใช้ได้ง่ายสะดวกต่อการใช้และการพัฒนานวัตกรรม
- 3.2.6 มีผลการพิสูจน์เชิงประจักษ์ว่าได้ใช้ในสถานการณ์จริง แล้วสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างน่าพึงพอใจ

3.3 การสร้างและพัฒนานวัตกรรม มีขั้นตอนดังนี้

- 3.3.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3.3.2 กำหนดและออกแบบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3.3.3 ออกแบบสื่อเสริม
- 3.3.4 ลงมือทำ
- 3.3.5 ตรวจสอบคุณภาพครั้งแรกโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 3.3.6 ทดลองในระยะสั้น เพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระ
- 3.3.7 นำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้
- 3.4 การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมก่อนนำไปใช้
- 3.5 การปรับปรุงนวัตกรรม หลังจากหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ที่สร้างขึ้นแล้ว ควรนำความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาปรับปรุงนวัตกรรมต่อไป

4. หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ

โรจนา แสงระวี (2531 : 30) ได้กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกทักษะว่าต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยดูความพร้อม ระดับสติปัญญา ความสามารถ ความเหมาะสมในการใช้ตำานวนภาษา ซึ่งทำให้นักเรียนสนใจที่จะนำเอาแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้นนี้แก้ไขข้อบกพร่อง หรือส่งเสริมทักษะทางภาษาให้ดีขึ้น

จากหลักการดังกล่าว จึงพอสรุปเป็นหลักการในการสร้างแบบฝึกได้ดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงจิตวิทยา
2. เนื้อหาต้องไม่ยาวเกินไป

3. ควรเป็นสื่อที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. ควรมีหลาย ๆ รูปแบบ หลาย ๆ กิจกรรม
5. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

5. ประเภทและลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 167) ได้ให้รูปแบบหรือลักษณะของแบบฝึกทักษะไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นบัตรคำสั่ง
2. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นใบงานหรือใบกำหนดงาน
3. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นชุดแบบฝึกหัดเสริม

วิชย เพ็ชรเรือง (2531 : 77) ได้สรุปแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. ชุดฝึกต้องมีเอกภาพ และความสมบูรณ์ในตัวเอง
2. เกิดจากความต้องการของผู้เรียนและสังคม
3. ครอบคลุมลักษณะวิชา โดยบูรณาการให้เข้ากับการอ่าน
4. ให้แนวคิดใหม่ในการจัดกิจกรรม
5. สนองความสนใจใคร่รู้ และความสามารถของผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน

เต็มที่เน้นการแก้ปัญหา

6. คำนึงถึงพัฒนาการและวุฒิภาวะของผู้เรียน
7. ครูและนักเรียนมีโอกาสวางแผนร่วมกัน
8. ควรเน้นสิ่งที่น่าสนใจถือเป็นสิ่งที่มีความแปลกใหม่พอสมควร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145) กล่าวถึงลักษณะแบบฝึกทักษะที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน หรือวัย แสดงความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ จะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ดีต้องให้ศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ

9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก

10. ปลุกความสนใจ และใช้จิตวิทยา

6. แนวทางการสร้างแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145-146) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างแบบฝึก โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจปัญหาและความต้องการ โดยรวบรวมปัญหาต่างๆ จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และสำรวจการผ่านจุดประสงค์ใน ป.01
2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกให้ชัดเจนเพื่อให้ทราบว่าสร้างแบบฝึกเพื่ออะไรต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร
3. วิเคราะห์คำในจุดประสงค์ว่าประกอบด้วยคำ และความหมายอย่างไร คำไหนมีปัญหาในการอ่าน และเขียน ให้จดบันทึกไว้
4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาของนักเรียนในแต่ละชั้นว่าเด็กแต่ละวัยมีความสนใจอะไร
 - 4.1 ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจแก่นักเรียน
 - 4.2 การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
 - 4.3 กฎแห่งผล คือ การที่ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนเอง ด้านการเฉลยคำตอบ จะช่วยให้ผู้เรียนทราบความบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไข และสร้างความพอใจแก่ผู้เรียน
5. กำหนดกรอบการสร้างชุดแบบฝึกว่าควรประกอบด้วยอะไรบ้าง มีกิจกรรมอะไรบ้างมีความยาวเพียงไร จะนำเสนอรูปภาพหรือไม่
6. ลงมือสร้างแบบฝึกแต่ละชุดนำแบบฝึกนั้นไปให้ผู้ชำนาญการตรวจสอบความถูกต้องความตรงตามเนื้อหา เช่น ครูผู้สอนภาษาไทยที่มีประสบการณ์ หรือศึกษานิเทศก์ หรือนำไปใช้กับนักเรียน 5 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
7. จัดพิมพ์หรืออัดสำเนาแบบฝึกเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้เสริมกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยต่อไป

7. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเสริมทักษะและพัฒนาการเรียนการสอน

ให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะ หากได้มีการฝึกปฏิบัติอย่างถูกวิธี จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมากขึ้น ดังนั้นแบบฝึกจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อีกชนิดหนึ่ง ดังนักรักศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังต่อไปนี้

รัชณี ศรีไพรวรรณ (2537 : 416) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนอันเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป ตลอดจนสามารถช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถของเขา
3. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและความสามารถประเมินผลงานของเขาได้
4. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

มออบหมาย

ยุพา ยิ้มพงษ์ (2542 : 27) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียน
2. ช่วยเสริมการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริม และการเอาใจใส่จากผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกทักษะช่วยเสริมทักษะทางภาษาของตน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผล ได้แก่
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้น
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะในเรื่องที่ฝึก
5. การให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ช่วยให้ครูมองเห็นข้อเด่น ข้อบกพร่องของนักเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการพัฒนาแก้ไขปัญหานั้นอย่างทันที
6. แบบฝึกทักษะที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วจะช่วยให้ครูประหยัดแรงงาน และเวลาในการเตรียมสร้างแบบฝึกทักษะ ในด้านผู้เรียนที่ไม่ต้องเสียเวลาในการคัดลอกแบบฝึกทักษะจะทำให้ได้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

วรรณภา เครือเนียม (2531 : 43) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือจำเป็น ต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียน ประโยชน์สำหรับครูในการสอนเพื่อให้ทราบพัฒนาการทางทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน ครูสามารถเห็นข้อบกพร่อง ในการใช้ภาษาของนักเรียน ซึ่งสามารถแก้ไขได้ทันที่

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ดังนี้ คือ

1. ช่วยแก้ปัญหาข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน
2. ช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
3. เป็นสื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น

8. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

นักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ไว้ดังนี้

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 20) ลักษณะแบบฝึกที่ดีควรประกอบด้วย

1. มีเนื้อหาที่ตรงกับจุดประสงค์
2. กิจกรรมเหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน
3. มีภาพประกอบ มีการวางฟอร์มที่ดี
4. มีที่ว่างเหมาะสำหรับฝึกเขียน
5. ใช้เวลาที่เหมาะสม
6. ทำทหายความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปฝึกด้วยตนเองได้

มนทิรา ภักดิ์ณรงค์ (2540 : 99-100) การสร้างแบบฝึกที่ดีจะทำให้ให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ที่ดี ต้องมีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องได้ฝึกกระทำบ่อย ๆ
2. นักเรียนได้ลงมือฝึกกระทำเอง
3. เกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึกหัด

กล่าวโดยสรุป ลักษณะแบบฝึกที่ดีควรมี เนื้อหาตรงกับจุดประสงค์ ครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหาเหมาะสมกับระดับวัย ทำทหายความสามารถของผู้เรียน มีภาพประกอบ และใช้เวลาเหมาะสม

9. การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ มี 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล และวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงวิธีการ

ประสิทธิภาพเครื่องมือ ไว้ดังนี้

เผชิญ กิจระการ (2544 : 44 - 46) ได้กล่าวว่า สื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษาได้รับการผลิตขึ้นมาแล้ว ต้องมีการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการศึกษานั้นก่อนนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ถ้าหากการสอนใด ๆ ที่ไม่ได้ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพภายนอก นอกจากจะไม่มี ความมั่นใจในประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพซึ่งหมายถึงคุณภาพของสื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษาที่ยืนยันได้ในเชิงปริมาณหรือ ตัวเลขแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดผลข้างเคียงอันเกิดแก่ผู้เรียนในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมอีกด้วยนอกจากนั้นครูผู้สอนจำนวนมากที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียน การสอน โดยไม่มีหลักการหรือทฤษฎีที่ถูกต้อง ทำให้สื่อการสอนเหล่านั้นมีค่าเท่ากับการ นำเอาเครื่องมือมาประกอบการสอนเท่านั้น โดยไม่ทราบว่าสื่อเข้าไปมีบทบาทหรือมีคุณภาพ มากน้อยเพียงใด จากคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสื่อและเทคโนโลยีที่ได้รับการผลิตขึ้นเพื่อ ที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพของสื่อ เสียก่อน

หลังจากผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการสร้างสื่อทั้งหลายตามหลักวิชา แล้ว ขั้นตอนต่อไปที่สำคัญคือ การหาประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้น กล่าวคือในการหา ประสิทธิภาพ ของสื่อการสอนใด ๆ มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การหา ประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอน การหา ประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ ควรทำความเข้าใจไปจึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการ หาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้ มีรายละเอียดดังนี้

9.1 วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล

กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผล ในการตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel Expert) เป็นผู้ พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และ ความเหมาะสม ในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน จะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังนี้

$$CVR = \frac{2 - N_c}{N} - 1$$

เมื่อ	CVR	แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach)
	Nc	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of Panlists Who Had Agreement)
	N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of Panlists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (นิยมใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของแต่ละคนไปแทนค่าในสูตร สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไปคืออัตราเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าที่ปรากฏในตารางตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญ จึงจะยอมรับว่าสื่อมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

9.2 วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์

เผชิญ กิจกรรมการ (2544 : 49) กล่าวว่า วิธีการนี้จะนำไปทดลองกับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอนแผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียน หรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันในลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1/E_2 ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบย่อยรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ หลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด คือ 32 คน แต่ละคนได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนถึงร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 (E_2) คือ ผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน โดยเทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนการเรียน

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูก มีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูก มีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าสื่อไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

10. ขั้นตอนการทดสอบหาประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการทดสอบหาประสิทธิภาพ เมื่อผลิตสื่อขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว นำไปทดสอบหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 134-143)

1. ทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1) คือทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยการใช้เด็กอ่อน 1 คน ปานกลางและเก่งอย่างละ 1 คน เป็นการทดลองครู 1 คน ต่อนักเรียน 1 คน ให้ทดลองกับนักเรียนอ่อนก่อนทำการปรับปรุง แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนปานกลาง และนำไปทดลองกับนักเรียนเก่งตามลำดับ

2. ทดลองแบบกลุ่ม (1 : 10) คือทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 6-10 คน โดยใช้ นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกัน ไม่ใช้ นักเรียนเก่งหรืออ่อนล้วน ๆ ทดลอง เวลาทดลองจะต้องจับเวลาด้วยว่ากิจกรรมกลุ่มแต่ละกลุ่มใช้เวลาทำไร

3. ทดลองภาคสนาม (1 : 100) คือทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 40-100 คน เป็นการทดลองที่ใช้ครู 2 คนต่อนักเรียน 40-100 คน นักเรียนที่เลือกมาทดลอง จะต้องมีทั้งนักเรียนเก่งและนักเรียนอ่อน ไม่ควรเลือกห้องเรียนที่มีนักเรียนเก่งหรืออ่อนล้วน ทดลองในชั้นเรียนจริง ต้องใช้ครูเพียงคนเดียว ผู้สังเกตการณ์ต้องอยู่ห่าง ๆ ไม่เข้าไปช่วยเหลือเด็ก ปล่อยให้ครูผู้สอนทดลองสอนแก้ปัญหาเอง หากจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือให้ครูผู้สอนเป็นผู้บอกให้ไปช่วย

นอกจากนี้ สถานที่และเวลาสำหรับการทดลองแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม ควรใช้เวลานอกชั้นเรียน หรือแยกนักเรียนมาเรียนต่างหาก และต้องมีการชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทดลอง และวิธีการใช้สื่อ ครูต้องดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. สอบก่อนสอน
2. นำเข้าสู่บทเรียน
3. ให้นักเรียนทำกิจกรรม
4. สรุปบทเรียน
5. สอบหลังเรียน

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน จะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80, 85/85, 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่าย ก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์ เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 นั่นคือ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่

ถือว่าใช้ได้คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ (E_1) และ (E_2) เป็นตัวเลข ตัวเลขแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 10 มากเท่าไร ยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งค่าประสิทธิภาพของสื่อตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

11. ดัชนีประสิทธิผล

นักการศึกษาได้กล่าวเกี่ยวกับดัชนีประสิทธิผล ไว้ดังนี้

ฮอฟแลนด์ (เผชิญ กิจระการ. 2544 : 1) ได้เสนอ “ดัชนีประสิทธิผล”

(Effectveness Index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลองและการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถทำเพิ่มขึ้นได้ ฮอฟแลนด์ เสนอว่าค่าความสัมพัทธ์ของการทดลองจะสามารถทำได้ถูกต้องแน่นอน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุด ของสื่อ

สมนึก กัททิชชนี (2544 : 31-33) การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียนโดยอาศัย การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectveness Index : E.I.) มีสูตรดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน}) \times (\text{คะแนนเต็ม}) - (\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน})}$$

หรือ E.I.

$$\text{Total} - P_1$$

เมื่อ	P_1	แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
	P_2	แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
	Total	แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนที่เพิ่มขึ้น นั้น เรียกว่า หาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และเพื่อให้สื่อความหมายง่ายขึ้นจึงเปลี่ยนคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประเมินผลสื่อ โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับใด รวมถึงการวัดทางความเชื่อ เจตคติ และความตั้งใจของผู้เรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแปลงเป็นร้อยละ หากค่าคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ จากนั้นนำนักเรียนเข้ารับการทดลอง เสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยการนำคะแนนก่อนเรียนไปลบออกจากคะแนนหลังเรียน ได้เท่าใดนำมาหารด้วยค่าที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนสูงสุดที่ผู้เรียนจะสามารถทำได้ ลบด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียน โดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละ

จากการคำนวณพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลจะมีค่าอยู่ระหว่าง -100 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียนเป็น 0 และการทดสอบหลังเรียนปรากฏว่านักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือได้คะแนน 0 เท่าเดิม

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเป็นการหาประสิทธิภาพของสื่อหรือนวัตกรรมหลังเรียนว่านักเรียนมีความก้าวหน้าหรือมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังการใช้สื่อมากน้อยเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการใช้สื่อ

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวและวางแผนอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการนำสื่อ นวัตกรรมต่าง ๆ มาประกอบการเรียนการสอนก็จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ตนเอง แต่เป็นแผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะนำหรือจัดแนวการเรียนแก่นักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิดศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง นักเรียนจะอ่านหนังสือ จดบันทึก และตรวจสอบจะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากวิทยากรท้องถิ่นจากสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วีดิทัศน์ เป็นต้น มีนักการศึกษาให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 203) กล่าวว่าแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า แผนการสอนเป็นแผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นตามคู่มือครู หรือแนวการสอนของกรมวิชาการทำให้ผู้สอนรับทราบว่าจะสอนเนื้อหาใดเพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่อและวัดประเมินผลโดยวิธีใด

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 1) กล่าวว่า แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนเพื่อใช้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์เรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2543 : 39) ให้ความหมายของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการสอน เป็นแบบบันทึกที่บรรจุข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้สำหรับสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แผนการสอนที่ดีควรมีองค์ประกอบที่เหมาะสม มีขั้นตอนการจัดเตรียมและมีการปรับปรุงอยู่เสมอ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 2) กล่าวว่า แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แนวดำเนินการ และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ซึ่งส่วนสำคัญประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผลผู้เรียน

สุคนธ์ สิ้นทพนนท์ และคณะ (2545 : 19) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการเตรียมการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

รุจิรี ภู่อาระ (2545 : 19) กล่าวว่า แผนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแนวดำเนินการที่จัดเตรียมไว้สำหรับการสอนเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผลผู้เรียน

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

มีผู้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรษ์ (2538 : 265) ได้กล่าวถึงผลดีของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนให้ทันเวลา
3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยให้สะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทนในกรณีที่ครูผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 2) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการเรียนการสอนการเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการต่อไป

รุจิรี ภู่อาระ (2546 : 159) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องตอบคำถามได้ว่า

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อย่างไร
2. จะเสริมสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึงจะทำให้นักเรียนบรรลุผล ตามวัตถุประสงค์
3. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำ

4. ให้สื่ออุปกรณ์อะไรจึงช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์

5. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติที่คาดหวังไว้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 7) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นประโยชน์ โดยตรงต่อผู้สอนและตัวผู้เรียน ดังนี้

1. ทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น
2. ทำให้การสอนของครูต่อเนื่อง
3. ทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในตัวครู
4. ทำให้บทเรียนมีประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตจริงของผู้เรียน
5. เป็นแนวทางการสอนสำหรับผู้อื่น ที่จำเป็นต้องสอนแทน
6. เป็นหลักฐานในการวัดผลของผู้เรียน
7. เป็นหลักฐานในการพิจารณาผลงานของครู

จากความสำคัญดังกล่าว สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์สำหรับครูผู้สอน เพราะทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น เป็นหลักฐานในการวัดผลของผู้เรียน และเป็นแนวทางการสอนสำหรับผู้อื่น ที่จำเป็นต้องสอนแทน

3. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

มีนักการศึกษาและหน่วยงานให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ไว้ดังนี้

วัลลภ กันทรพิชัย (2537 : 10) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนลดบทบาทจากผู้ออกมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรม
3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง
4. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 6) เสนอว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน เป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมผู้เรียน ดำเนินการไปตามจุดมุ่งหมาย

2. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นคอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาแพง

สงบ ลักษณะ (2540 : 20) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับหลักการสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน
2. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปสู่จุดประสงค์ได้
3. ผู้เรียนมีโอกาสเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกตามกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

4. ใช้เนื้อหาใกล้ตัว
5. ครูผู้สอนแสวงหา คิดค้น พัฒนา สื่อราคาขอมเขาในท้องถิ่น สื่อเสริมการเรียนรู้

6. จัดระบบการวัดผลประเมินผลต่อเนื่อง ใช้ผลเพื่อการพัฒนา

4. ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมมี 3 ประเภท คือ ชัยรงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 913-916) กล่าวว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยประสบการณ์ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการสอนกลุ่มเนื้อหาสาระขนาดใหญ่ มีความคิดรวบยอดหลายอย่างและใช้เวลาสอนต่อเนื่องกันหลายครั้ง ครั้งละหลาย ๆ คาบ ในการสอนให้ครบทั้งแผนต้องใช้เวลาเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยย่อย หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยให้เล็กลง แต่ยังไม่เล็กถึงที่สุด เพราะแต่ละหน่วยใช้สอนได้มากกว่า 1 ครั้ง

3. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับบทเรียน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผนต่อการสอน 1 ครั้ง

5. รายละเอียดของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้

ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ จำแนกได้ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545 : 352)

1. สาระสำคัญ คือ ความคิดรวบยอดหรือหลักการ หรือโครงสร้างของเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ หลังจากเรียนเรื่องราวนั้น ๆ ไปแล้ว ฉะนั้นเนื้อหาสาระจะถูกต้องครอบคลุมและชัดเจน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์จากหลักสูตรในคำอธิบายรายวิชา เป็นสิ่งบอกให้ทราบว่าจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในขั้นใดของทักษะ เช่น ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และควรมีจุดประสงค์ย่อยเพื่อนำทางไปสู่การเรียนรู้ปลายทาง

3. เนื้อหา คือ เนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดสถานการณ์ การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องการเน้นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ได้ฝึกปฏิบัติทั้งงานกลุ่มและงานรายบุคคล ฉะนั้นกิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสนใจ ความเหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5. สื่อการเรียนการสอน คือ เครื่องมือ วัสดุ วัตถุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุจุดประสงค์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนจึงควรมีความสนใจ ความประหยัดและช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

6. การวัดและประเมิน คือ การประมาณค่าของสิ่งต่าง ๆ เพื่อบอกคุณภาพของสิ่งนั้น ๆ เช่น การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการบอกคุณภาพว่าผู้เรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลมากเพียงพอที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัยได้เป็นต้นว่า แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ และอื่น ๆ การวัดและประเมินผลที่ดีควรมีความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ และความสามารถประยุกต์ได้

7. กิจกรรมเสนอแนะ คือ การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนใน

แต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักเรียนโดยการจัดในโอกาสต่าง ๆ นอกเวลาเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน

8. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย (ตรวจสอบ นิเทศ/เสนอแนะรับรอง) คือ การตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแผน การจัดการเรียนรู้ ก่อนที่จะนำไปใช้จริงและลงชื่อ วัน เดือน ปี กำกับ

9. บันทึกผลการเรียนหลังสอน คือ การบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วเกิดผลอย่างไร นำผลมาบันทึกไว้เป็นการปรับปรุงแก้ไข ในคราวต่อไป และลงชื่อ วัน เดือน ปี กำกับ

แนวที่ยึดคาบเวลาเป็นหลัก คือ การทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายคาบ รายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคการศึกษา หรือรายปีก็ได้

แนวที่ยึดเนื้อหาเป็นหลัก เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่พิจารณาว่าเนื้อหาและ วิชา หรือรายวิชา มีหัวข้อหรือหน่วยเนื้อหาย่อยอะไรบ้าง แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะ ใช้หัวข้อหรือหน่วยเนื้อหานั้นเป็นขอบข่ายของแต่ละแผน

เอกสารประกอบการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน และเอกสารอื่น ๆ เช่น วารสาร

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องยึดส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา คือ เนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมิน กิจกรรม เสนอแนะ ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นการตรวจสอบ ความถูกต้องเรียบร้อยของแผน และบันทึกผลการเรียนหลังสอน เป็นการบันทึกผลการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้วเกิดผลอย่างไร นำผลมาบันทึกไว้เพื่อ การปรับปรุงแก้ไขในคราวต่อไป

6. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย คือ

1. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้ (สนอง อิงละคร. 2535 : 31-32)

1.1 ทำให้เกิดการวางแผน วิธีสอน วิธีเรียน มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการผสมผสานของเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ในการเรียนจากหลักสูตรกับหลักจิตวิทยา

การศึกษา หรือนวัตกรรมการเรียนใหม่ ๆ ผสมกับปัจจัยการอำนวยความสะดวกของโรงเรียน และสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และทรัพยากรในท้องถิ่น

1.2 ช่วยให้ผู้มีคู่มือของตน ที่ทำด้วยตัวเองล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ได้ดีมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนและทันเวลา

1.3 ถ้าผู้สอนคิดดูจะจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะช่วยให้ครูที่มาสอนแทนมีความมั่นใจยิ่งขึ้น

1.4 เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงความชำนาญพิเศษหรือความเชี่ยวชาญของผู้ทำการสอน ซึ่งสามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างที่ดีกับครูทั่วไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารเครื่องมือช่วยให้ครูดำรงการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 134)

2.1 รู้วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

2.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน สอนให้ครบถ้วนและทันเวลา ถ้าครูมีความจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง ผู้ที่มาสอนแทนสามารถสอนแทนได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

7. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กระทำตามขั้นตอน ดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 33)

1. ศึกษาหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้างของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ และคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์

2. ศึกษาการใช้คู่มือหลักสูตร คู่มือหลักการสอน แนวการสอน เพื่อให้เข้าใจจุดเน้นของหลักสูตร เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร สารสำคัญที่ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

3. นำโครงสร้างเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์

รายวิชามากำหนดหัวข้อเนื้อหาหลัก หัวข้อเนื้อหาย่อยโดยให้สัมพันธ์กับอัตราเวลาที่กำหนดให้ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์เป็นการกำหนดการสอนระยะยาว

4. ศึกษาตัวอย่างการสอนในคู่มือครู แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน คาบเวลาเรียน ให้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหัวข้อ เพื่อครุณาไปปรับสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่จัดไว้ในตารางเรียนของแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์ต่อไป

5. จัดทำแผนการเรียนรู้ โดยครูจะต้องพิจารณาหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบ เช่น หนังสือค้นคว้า อ้างอิง สารระสำคัญสำหรับครู หนังสือเรียน สื่อการเรียนการสอน วัสดุสำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติ ข้อทดสอบสำหรับวัดผลและประเมินผลนักเรียน

8. หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 211-216) กล่าวถึงหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งยากมาก แต่ผู้ที่ไม่คุ้นเคยจะรู้สึกว่าเป็นภาระหลัก อย่างไรก็ตามถ้าได้ฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอผลที่ได้จะคุ้มค่างานอย่างแท้จริง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามหลักการ สิ่งที่ควรเขียนให้ชัดเจนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ คือ

1. ชื่อเรื่อง เป็นหัวข้อย่อยที่แยกมาจากหัวข้อใหญ่หรือหน่วยย่อย ชื่อเรื่องหรือหัวข้อเรื่องนี้ได้มาจากการอ่านคำอธิบายหลายวิชาหรือใช้หัวข้อปัญหาในชีวิตจริงตามความต้องการของชุมชนให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนหรือจากแนวการสอนของกรมวิชาการ

2. จำนวนคาบ เป็นคาบเวลาที่ใช้สอนเรื่องย่อยนั้นโดยคำนวณจากจำนวนภาพของหัวข้อใหญ่ คำนวณคาบเวลาให้เหมาะสมกับน้ำหนักและปริมาณของหัวข้อย่อยนั้น

3. สารระสำคัญ คือ แก่นของความรู้ ทักษะและเจตคติที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่อง (หน่วย หัวข้อ) นั้น ๆ แล้วจัดเป็นหัวใจหรือตะกอนของความรู้ความสามารถที่จะให้ติดค้างไปกับนักเรียนในอนาคต และจัดเป็นกรอบกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำตัวหัวข้อเรื่องนั้น การเขียนสารระสำคัญให้คำนึงถึงหลักการเขียนดังนี้

3.1 เป็นประโยคที่สมบูรณ์ (มีภาคประธาน ภาคแสดง) และได้ใจความ

3.2 ใช้คำกะทัดรัดชัดเจน

3.3 มีใจความตรงกับเนื้อหา

4. จุดประสงค์ต้องเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยทั่วไปจะเขียนรวม โดยไม่แยกเป็นจุดประสงค์ปลายทาง และจุดประสงค์นำทาง

5. เนื้อหา เป็นสาระของความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาในคาบของเวลาเรียนนั้นในการเขียนอ่านเขียนเพียงหัวข้อหรือเค้าโครงเท่านั้น ไม่ต้องลงรายละเอียดทั้งหมด ซึ่งผู้สอนควรได้ศึกษาค้นคว้าหารายละเอียดเพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ

6. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นวิธีจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจัดให้สอดคล้องกับเจตนาธรรมณ์ของหลักสูตร

7. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆที่ครูและนักเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ อาจเป็นรูปภาพ ของจริง ของจำลอง แผนภูมิเพลง หนังสือนิทาน บัตรคำ แผ่นใส แผ่นสไลด์ ฯลฯ ครูควรพยายามจัดหามาใช้ให้สอดคล้องกับบทเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และผู้สอนเกิดความสะดวกในการสอน หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน มี 6 ประการ ได้แก่

7.1 เป้าหมาย หมายถึง เลือกจัดหาสื่อมาใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์การสอน

7.2 ประโยชน์ หมายถึง เป็นสื่อที่ให้ประโยชน์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและช่วยให้ผู้สอนเกิดความสะดวก คล่องตัวในการสอน

7.3 ประสิทธิภาพ หมายถึง เป็นสื่อที่มีคุณภาพ ไม่ขาดไม่เก่าเกินไป มีความชัดเจน และใช้งานได้ดี

7.4 ปลอดภัย หมายถึง การใช้สื่อ ให้คำนึงถึงความปลอดภัย ถ้าเป็นสื่อที่ต้องระวังมากหรืออาจเกิดอุบัติเหตุได้

7.5 แปรลกตา หมายถึง ควรเป็นสื่อที่นักเรียนไม่คุ้นเคย มีความน่าสนใจ และแปลกใหม่ สำหรับนักเรียน

7.6 ประหยัด หมายถึง เป็นสื่อที่ต้องใช้เงินทุนมากเกินความจำเป็น ถ้าเป็นสื่อที่ครูสามารถจัดทำเองได้ จากเศษวัสดุที่มีในท้องถิ่น ยิ่งมีค่ามากกว่าสื่อที่จัดซื้อ

8. การวัดและประเมินผล เป็นความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องวัดและประเมินผล ทุกครั้งที่สอน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้สอนอาจวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ใช้แบบทดสอบก่อนเรียน ใช้การสังเกตการทำกิจกรรมของผู้เรียน การซักถาม การสัมภาษณ์ การให้ทำแบบฝึกหัด ให้ทำข้อสอบหลังการเรียน เป็นต้น

หลักการเขียนการวัดผลและประเมินผล

1. เขียนเรียงตามลำดับวิธีการวัดผลที่ใช่ก่อนและหลัง
2. เขียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดให้
3. เขียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

เทคนิคในการจัดการสอนควรปฏิบัติดังนี้ สุนันทา สุนทรประเสริฐ

(2545 : 6-7)

1. ศึกษาหลักสูตรและระยะเวลาในการสอน โดยศึกษาว่า
 - 1.1 สอนวิชาใด
 - 1.2 หลักสูตรเป็นอย่างไร
 - 1.3 ระยะเวลาที่เรียนกี่สัปดาห์
 - 1.4 มีการสอนกี่ครั้ง มีวันหยุดกี่วัน
 - 1.5 ศึกษาเอกสารต่างๆเพื่อประกอบการจัดทำแผนการสอน
2. จัดแบ่งเนื้อหาโดยกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชานั้นตลอดทั้งภาคเรียนหรือตลอดปี ส่วนมีกำหนดเป็นโครงสร้างแผนการสอนรายวิชาแบ่งออกเป็นกี่เรื่อง
 3. การวางแผนโดยกำหนดแผนการสอน อาจกำหนดเป็นเรื่องๆไป หรือเป็นจำนวนครั้ง หรือกำหนดเป็นรายคาบก็แล้วแต่ผู้สอนกำหนด การวางแผนการสอนนั้นปกติจะต้องวางแผนตลอดหลักสูตร แต่ในหลายกรณีครูอาจทำไม่ทันก็อาจจัดทำล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์
 4. การจัดเตรียมการสอน อันที่จริงการวางแผนการสอน เป็นการเตรียมการสอนขั้นตอนหนึ่ง แต่ปกติแผนการจัดการเรียนรู้ จะเป็นเพียงกำหนดการเท่านั้น ในการสอนจะต้องเตรียมการสอนในส่วนอื่นๆ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ต้องจัดเตรียม
 - 4.1 สื่อหรืออุปกรณ์ จะต้องทำหรือจัดหาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องเตรียมสื่อที่จะต้องจัดทำขึ้น ครูจะต้องบอกได้ว่าจัดอย่างไร ใช้อย่างไร
 - 4.2 การวัดผล หรือแบบประเมินผล จะต้องทำแบบหรือแนวทางในการวัดผลและประเมินผล
 - 4.3 ข้อควรคำนึงในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 219) ได้เสนอแนะข้อที่คำนึงถึงในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. เขียนให้ชัดเจนแจ่มแจ้งในทุกหัวข้อ เพื่อให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่าน มีรายละเอียดพอสมควร ไม่ย่อและไม่ละเอียดจนเกินไป
2. ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน เป็นประโยคที่ได้ใจความ ไม่ใช่ความค้ำ ไม่ยืดยาวเยิ่นเย้อ
3. เขียนทุกหัวข้อหรือทุกช่องให้สอดคล้องกัน เช่น
 - 3.1 สารสำคัญต้องสอดคล้องกับเนื้อหา
 - 3.2 จุดประสงค์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมและการวัดผล
 - 3.3 สื่อการเรียนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและการวัดผล
4. เขียนให้เป็นลำดับขั้นตอนก่อนหลัง ในทุกหัวข้อ
5. เขียนทุกหัวข้อให้ถูกต้อง และจุดประสงค์ต้องเขียนให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
 6. จัดเนื้อหา กิจกรรม ให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้
 7. คิดจัดกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่เสมอ ไม่ควรใช้วิธีเดียวกันทุกครั้งที่สอน
 8. เขียนให้เป็นระเบียบ ง่ายแก่การอ่าน และสะดวกชวนอ่าน
 9. เขียนในสิ่งที่สามารถจัดได้จริง และสอนตามที่ได้วางแผนไว้

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าเพื่อให้การสอนเป็นตามขั้นตอนที่วางไว้จะทำให้การสอนนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จะต้องศึกษาประเด็นที่สำคัญ ดังนี้คือ ความหมาย ความสำคัญประเภท รูปแบบ และรายละเอียดของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจจะทำให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง สิ่งที่ผู้สอนมีความมุ่งหวังคือนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงและผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ไว้ ดังนี้

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 89) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือจากการสอนจึงเป็นการ

ตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 29) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวม ถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน หมายถึง คุณลักษณะความสามารถ และ ประสิทธิภาพของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนและเป็นผลให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดว่า นักเรียนมีพฤติกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ใน จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใดเป็นการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง ซึ่งเป็นผลจากการ ได้รับการฝึกฝนอบรม ในช่วงที่ผ่านมา

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 89) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถวัดได้ 2 แบบคือ วัดตามจุดมุ่งหมาย และวัดตามลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปของ การกระทำจริง ให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา เป็นต้น การวัดแบบนี้จะต้องใช้ “ข้อสอบภาคปฏิบัติ” (Performance Test)
2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาอันเป็น ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ” (Achievement Test)

สรุปได้ว่าในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ 2 แบบ คือ การวัดด้านปฏิบัติ และการวัดด้านเนื้อหา ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอนซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะ ได้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ ผลสัมฤทธิ์จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ ได้เรียนไปแล้วซึ่งมักจะเป็นข้อคำถาม ให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอ (Paper and

Pencil Test) กับให้นักเรียนปฏิบัติจริง (Performance Test) แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 พวก คือ แบบทดสอบของครูที่สร้างขึ้นกับแบบทดสอบมาตรฐาน

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่จะถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหนจนบทพร้อมที่ตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริมหรือวัดความพร้อมที่จะขึ้นบทเรียน ใหม่ ฯลฯ ตามแต่ที่ครูปรารถนา

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาหรือจากที่ครูสอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอจึงสร้างเกณฑ์ปกติ (Normal) ของแบบทดสอบนั้นสามารถใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องนั้นๆ ก็ได้ จะใช้วัดอัตราความงอกงามของเด็กแต่ละวัยในแต่ละกลุ่มแต่ละภาคก็ได้ จะใช้สำหรับให้ครูวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ในเด็กแต่ละคนก็ได้ (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 146-147)

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 53) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการซึ่งเป็นผลในการเรียนรู้สาระ และตามจุดประสงค์ของวิชา หรือเนื้อหาที่สอนนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัด หรือคะแนนเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่การวัดตรงตาม จุดประสงค์ เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดี เป็นหัวใจของแบบทดสอบ ประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ ความหมาย แสดงสถานภาพ ความสามารถของบุคคลนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้ความรู้ความสามารถของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอบนั้นซึ่งในการ

วิจัยครั้งนี้ ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นแบบทดสอบอิงกลุ่มและเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน

4. แนวความคิดและทฤษฎีที่เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแนวความคิดที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนข้อสอบวัดตามการจัดประเภทจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) ของบลูม (วารี ธีระจิตร. 2534 : 220-221 ; อ้างอิงมาจาก Bloom. 1956. ; Taxonomy of Education Objectives Handbook 1 : Cognitive Domain) ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเภทคือ

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นเรื่องที่ต้องการรู้ว่า ผู้เรียนระลึกได้ จำข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงได้เพราะข้อเท็จจริงบางอย่างมีคุณค่าต่อการเรียนรู้

2. ความเข้าใจ (Comprehension) แสดงถึงระดับความสามารถ การแปลความ การตีความและขยายความ ในเรื่องราวและสาเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เช่น การจับใจความได้ อธิบายความหมาย และขยายเนื้อหาได้

3. การนำไปใช้ (Application) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการตีความ ของข้อมูลเมื่อต้องการทราบว่าคุณมุนั้นมีประเด็นสำคัญอะไรบ้างต้องอาศัย และรู้จัก เปรียบเทียบแยกแยะความแตกต่าง พิจารณานำข้อมูลไปใช้โดยให้เหตุผลได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นทักษะทางปัญญาในระดับสูง จะเน้นการ แยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อยๆ และพยายามมองหาส่วนประกอบที่มีความสัมพันธ์ และ การจัดรวบรวม บลูม (Bloom) ได้แยกจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระดับ คือ การ พิจารณาหรือการจัดประเภทองค์ประกอบต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่าง องค์ประกอบเหล่านั้นและการคำนึงถึงหลักการที่ได้จัดรวบรวมไว้แล้ว

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แยกแยะกันอยู่ มารวมเข้ากันในรูปแบบใหม่ ถ้าสามารถสังเคราะห์ได้ก็สามารถประเมินได้ด้วย

6. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นการใช้เกณฑ์ และมาตรฐานเพื่อพิจารณา ว่าจุดมุ่งหมายที่ต้องการนั้นบรรลุผลหรือไม่ การที่ให้นักเรียนสามารถประเมินค่าได้ต้องอาศัย เกณฑ์ หรือมาตรฐานเป็นแนวทางในการตัดสินคุณค่า การตัดสินใด ๆ ที่ไม่ต้องอาศัย เกณฑ์ น่าจะเป็นลักษณะความคิดมากกว่าเป็นการประเมินค่า

5. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 59-61) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา และทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบ โดยจะต้องทำการวิเคราะห์ว่าวิชาหรือหัวข้อที่จะสร้างข้อสอบวัดนั้นมีจุดประสงค์การเรียนรู้ อะไรบ้าง ทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาว่ามีโครงสร้างอย่างไร จัดเขียนหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย ทุกหัวข้อ พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาเหล่านั้น จากนั้นจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร ตารางนี้มี 2 มิติ คือ ด้านเนื้อหา และด้านสมรรถภาพที่ต้องการวัด และพิจารณาว่าจะออกข้อสอบทั้งหมดกี่ข้อ เขียนจำนวนข้อลงในช่องรวมช่องสุดท้าย จากนั้นพิจารณาหัวเรื่องใด สำคัญมากน้อยและเขียนลำดับความสำคัญลงไปแล้วกำหนดจำนวนข้อที่จะวัดในแต่ละหัวข้อ ตามลำดับความสำคัญจากนั้นกำหนดจำนวนข้อในแต่ละช่อง จำนวนข้อสอบที่จะวัดในแต่ละช่องขึ้นกับว่าเรื่องนั้นต้องการให้เกิดสมรรถภาพด้านใดมากน้อยกว่ากัน
2. การกำหนดรูปแบบของข้อคำถามและการศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ โดยจะทำการพิจารณาและตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามในรูปแบบใด ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบสมรรถภาพต่าง ๆ หลักในการเขียนข้อคำถาม ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการเขียนข้อสอบ
3. เขียนข้อสอบ โดยใช้ตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบที่จัดทำไว้ในขั้นที่ 1 เป็นกรอบ ซึ่งจะทำให้สามารถออกข้อสอบได้ครอบคลุมทุกหัวข้อเนื้อหาและทุกสมรรถภาพ รูปแบบและเทคนิคในการเขียนข้อสอบที่ศึกษาในขั้นที่ 2
4. ตรวจสอบข้อสอบ นำข้อสอบที่เขียนไว้ในขั้นที่ 3 มาพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาถึงความถูกต้องตามหลักวิชา พิจารณาว่าแต่ละข้อวัดในเนื้อหาและสมรรถภาพตามตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือไม่ ภาษาที่ใช้เขียนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย เหมาะสมดีหรือไม่ ตัวถูก ตัวลวง เหมาะสมเข้าหลักเกณฑ์หรือไม่ หลังจากพิจารณาทบทวนเองแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและด้านเนื้อหาสาระพิจารณาข้อบกพร่องแล้วนำข้อวิจารณ์เหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบ โดยจัดพิมพ์คำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบไว้ที่ปกของแบบทดสอบอย่างละเอียด และชัดเจนและวางรูปแบบจัดพิมพ์ให้เหมาะสม
6. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุงนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะสอบจริงซึ่งได้เรียนในเนื้อหาหรือวิชาที่จะสอบ แล้วนำผลมาตรวจให้คะแนน ทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้

วิธีวิเคราะห์แบบอิงกลุ่ม คัดเลือกเอาข้อที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการ ถ้าข้อที่เข้าเกณฑ์มีจำนวนมากกว่าที่ต้องการก็ตัดข้อที่มีเนื้อหามากกว่าที่ต้องการ ซึ่งเป็นข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำสุดออกตามลำดับ นำเอาผลการสอบที่คิดเฉพาะข้อที่เข้าเกณฑ์เหล่านั้นมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง นำแบบทดสอบที่มีอำนาจจำแนกและระดับความยากเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการ ในขั้นที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับที่จะใช้จริง ซึ่งจะต้องมีคำชี้แจงวิธีทำด้วยและในการพิมพ์นอกจากจะใช้รูปแบบที่เหมาะสมแล้วควรคำนึงถึงความประณีต ความถูกต้อง ซึ่งจะต้องตรวจทานให้ดี

นอกจากนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 53) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของวิชา หรือเนื้อหาที่สอนนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ สำหรับใช้ตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดี เป็นหัวใจของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคลนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอบนั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ และเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน

6. แนวความคิดและทฤษฎีที่เป็นแนวในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แนวความคิดในการวัดที่นิยมกัน ได้แก่ การเขียนข้อสอบวัดตามการจัดประเภท จุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) ของบลูม (วารี ธิระจิตร. 2534 : 220 – 221 ; อ้างอิงมาจาก Bloom. 1956 : 219) ซึ่งจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นเรื่องที่ต้องการรู้ว่าผู้เรียนระดับใดจำข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงได้ เพราะข้อเท็จจริงบางอย่างมีคุณค่าต่อการเรียนรู้

2. ความเข้าใจ (Comprehension) แสดงถึงระดับความสามารถ การแปลความ การตีความและขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การจับใจความได้ อธิบาย ความหมายและขยายเนื้อหาได้

3. การนำไปใช้ (Application) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการช่วย ตีความของข้อมูล เมื่อต้องการทราบว่าข้อมูลนั้นมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง ต้องอาศัยการรู้จัก เปรียบเทียบแยกแยะความแตกต่าง พิจารณานำข้อมูลไปใช้โดยให้เหตุผลได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นทักษะทางปัญญาในระดับที่สูงจะเน้นการ แยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ และพยายามมองหาส่วนประกอบว่ามีความสัมพันธ์และ การจัดรวบรวม บลูม (Bloom) ได้แยกจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระดับ คือ การ พิจารณาหรือการจัดประเภทองค์ประกอบต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่าง องค์ประกอบเหล่านั้นและการคำนึงถึงหลักการที่ได้จัดรวบรวมไว้แล้ว

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แยกแยะกันอยู่ มารวมเข้าด้วยกันในรูปแบบใหม่ ถ้าสามารถสังเคราะห์ได้ก็สามารถประเมินได้ด้วย

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง การใช้เกณฑ์และมาตรฐานเพื่อ พิจารณาว่า จุดมุ่งหมายที่ต้องการนั้นบรรลุหรือไม่ การที่ให้นักเรียนสามารถประเมินค่าได้ ต้องอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นแนวทางในการตัดสินคุณค่า การตัดสินใด ๆ ที่ไม่ได้อาศัย เกณฑ์น่าจะเป็นลักษณะความคิดเห็นมากกว่าเป็นการประเมิน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ครูสร้างขึ้นควรคำนึงจุดมุ่งหมายของกลุ่มการศึกษาด้านพุทธิพิสัย และให้นักเรียนบรรลุผล สำเร็จในแง่ของความรู้ ทักษะทางด้านต่างๆ ตามแนวคิดและทฤษฎีในการเขียนข้อสอบ ของบลูม (Bloom)

7. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 59 – 61) กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์

เนื้อหาขั้นแรกจะต้องทำการวิเคราะห์ดูว่ามีหัวข้อเนื้อหาใดบ้างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และที่จะต้องวัด แต่ละหัวข้อเหล่านั้นต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือสมรรถภาพอะไร กำหนดออกมาให้ชัดเจน

2. กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ

จากขั้นแรก พิจารณาต่อไปว่าจะวัดพฤติกรรมย่อยอะไรบ้าง อย่างละกี่ข้อ พฤติกรรมย่อยดังกล่าวคือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั่นเอง เมื่อกำหนดจำนวนข้อที่ต้องการจริงเสร็จแล้ว ต่อมาพิจารณาว่า จะต้องออกข้อสอบเกินไว้หัวข้อละกี่ข้อ ควรออกเกินไว้ไม่ต่ำกว่า 25% ทั้งนี้หลังจากที่นำไปทดลองใช้ และวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบรายข้อแล้ว จะตัดข้อที่มีคุณภาพไม่เข้าเกณฑ์ออก ข้อสอบที่เหลือจะได้ไม่น้อยกว่าจำนวนที่ต้องการจริง

3. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ

ขั้นตอนนี้จะเหมือนกับขั้นตอนที่ 2 ของการวางแผนสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่มทุกประการ คือตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใด และศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ เช่น ศึกษาหลักในการเขียนคำถามแบบนั้นๆ ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบเพื่อวัดจุดประสงค์ประเภทต่างๆ ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบ เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการเขียนข้อสอบของตน

4. เขียนข้อสอบ

ลงมือเขียนข้อสอบ ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตามตารางที่กำหนด จำนวนข้อสอบของแต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และใช้รูปแบบเทคนิคการเขียนตามที่ได้ศึกษาในขั้นที่ 3

5. ตรวจสอบข้อสอบ

นำข้อสอบที่ได้เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มาพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาความถูกต้องตามหลักวิชา แต่ละข้อวัดพฤติกรรมย่อยหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการหรือไม่ ภาษาที่ใช้เขียนมีความชัดเจน เข้าใจง่ายหรือไม่ ตัวถูกตัวลวงเหมาะสมเข้าเกณฑ์หรือไม่ ทำการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา นำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและข้อสอบที่วัดแต่ละจุดประสงค์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและด้านเนื้อหา จำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้นั้นหรือไม่ ถ้ามีข้อที่ไม่เข้าเกณฑ์ ควรพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสม เว้นแต่จะไม่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างชัดเจน

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

นำข้อสอบทั้งหมดที่ผ่านการพิจารณาว่าเหมาะสมเข้าเกณฑ์ในขั้นที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบ มีคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบ วิธีตอบ จัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

8. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุง

9. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

นำข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ จากผลการวิเคราะห์ในขั้นที่ 8 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริงต่อไป โดยเน้นรูปแบบการพิมพ์ที่ประณีต มีความถูกต้อง มีคำชี้แจงที่ละเอียดเข้มงวด ผู้อ่านเข้าใจง่าย

เนื่องจากข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบเป็นแบบที่นิยมใช้กันมากที่สุด จึงมีผู้เสนอแนะหลักการสร้างไว้หลายท่าน ซึ่ง วิเชียร เกตุสิงห์ (2530 : 34 – 42) ได้สรุปหลักของธอร์นไคค์ เฮกเกน และชวาล แพร์ตกุล รวบรวมไว้ดังนี้

1. ควรใช้ตัวนำ (Stem) ให้เป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ แต่ถ้าจะใช้แบบให้ต่อกี้ให้ต่อกันได้สนิททุกตัวเลือก
2. พยายามใช้ตัวเลือกสั้น ๆ โดยตัดคำซ้ำออก หรือนำคำซ้ำไปไว้ในตัวคำถามก็ได้
3. ถ้าไม่จำเป็นแล้วไม่ควรใช้คำถามปฏิเสธ ถ้าจำเป็นก็ควรแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นคำถามแบบปฏิเสธ
4. เขียนตัวคำถามให้ชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจว่าถามอะไร และตัวเลือกก็ควรเป็นคำตอบที่ตรงคำถาม กล่าวคือ ทั้งตัวคำถามและตัวลวงไปกันได้เหมาะสมนั่นเอง
5. ตัวเลือกที่ใช้เป็นตัวลวงต้องมีเหตุผลพอที่จะเป็นตัวลวงได้ กล่าวคือ ถ้าเด็กไม่รู้ อาจเลือกตอบข้อเหล่านั้น ไม่ใช่ผิดจนเห็นได้ชัด
6. อย่าใช้คำฟุ่มเฟือยในตัวคำถาม ข้อความใดที่ไม่จำเป็นก็ตัดทิ้งเสีย

7. อย่าพยายามใช้ตัวเลือกที่ผูกพันกัน เช่น ข้อหนึ่งเกี่ยวข้องกับไปถึงข้ออื่น หรือมีความหมายคลุมไปถึงข้ออื่น ๆ ด้วย

8. ระวังการใช้ตัวเลือกปลายเปิด (Open End) เช่น “ไม่มีข้อใดถูก” หรือ “ผิดทุกข้อ” ถ้าจะใช้ก็ต้องใช้ให้เหมาะสม คือ ให้มีโอกาสเป็นข้อถูกด้วยและถ้าเป็นตัวลวง ก็ต้องมีคุณค่าพอที่เด็กไม่รู้จริงอาจเลือกตอบด้วย และที่ต้องระวังเป็นพิเศษก็คือ อย่าใช้กับข้อสอบที่มีคำตอบที่ไม่ถูกร้อยละ 100 เป็นอันขาด

9. เรียงลำดับตัวเลือกที่เป็นตัวเลือก หรือปริมาณที่บอกความมากน้อย สูงต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกสำหรับนักเรียน ที่จะหาคำตอบ

10. พยายามกระจายตัวถูกให้อยู่คู่กัน คือ ให้ตัวถูกอยู่ข้อ ก. บ้าง ข. บ้าง ค. บ้าง ง. บ้าง และ จ. บ้าง หรืออย่าเรียงลำดับอย่างมีระบบทางที่ดีควรเรียงตามข้อ 9 หรือเรียงตามความสั้นยาวของตัวเลือก จะได้เป็นการกระจายตัวถูกไปในตัวด้วย

11. ภาษาที่ใช้ในการเขียนคำถามและตัวเลือกควรให้มีความยากง่าย พอเหมาะกับนักเรียน

12. ข้อหนึ่งๆ ควรให้มีตัวเลือก 4-5 ตัว (ยกเว้นเด็กที่ต่ำกว่าชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 อาจใช้ตัวเลือก 3 ตัวก็ได้) การใช้ตัวเลือกมากจะช่วยทำให้โอกาสที่จะเดา ถูกลดน้อยลง

13. อย่าแนะนำคำตอบด้วยวิธีใดก็ตาม

8. คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ชาวลา แพร์ตกุล (2538 : 123-136) กล่าวถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้ ดังนี้

1. ต้องเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณสมบัติที่จะทำให้ผู้ใช้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ แบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงสูง คือ แบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราจะวัดได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย
2. ต้องยุติธรรม (Fair) คือ โจทย์คำถามทั้งหลายไม่มีช่องทางแนะให้เด็กเดาคำตอบได้ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเก็ยจรรยาที่จะดูตำราแต่ตอบได้ดี
3. ต้องถามลึก (Searching) วัดความลึกซึ้งของวิทยาการตามแนวตั้งมากกว่าที่จะวัดตามแนวกว้างว่ารู้มากน้อยเพียงใด
4. ต้องช่วยเป็นเยี่ยงอย่าง (Exemplary) คำถามมีลักษณะท้าทายชักชวนให้คิด เด็กสอบแล้วมีความอยากรู้มากน้อยเพียงใด

5. ต้องจำเพาะเจาะจง (Definite) เด็กอ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าคำถามถึงอะไรหรือให้คิดอะไร ไม่ถามคลุมเครือ

6. ต้องเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง คุณสมบัติ 3 ประการ คือ

6.1 แจ่มชัดในความหมายของคำถาม

6.2 แจ่มชัดในวิธีตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนน

6.3 แจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน

7. ต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ สามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรง และเชื่อถือได้มากที่สุดภายในเวลา แรงงาน และเงินน้อยที่สุดด้วย

8. ต้องยากพอเหมาะ (Difficulty)

9. ต้องมีอำนาจจำแนก (Discrimination) คือ สามารถแยกเด็กออกเป็นประเภทๆ ได้ทุกระดับตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด

10. ต้องเชื่อมั่นได้ (Reliability) คือ ข้อสอบนั้นสามารถให้คะแนนได้คงที่แน่นอนไม่แปรผัน

9. หลักการประเมินผลทักษะการเขียน

ในการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีการวัดและประเมินผลด้วยทุกครั้ง เช่น วัดและประเมินผลรวม อาจประเมินสันภาคการศึกษาแต่ละภาค หรืออาจประเมินเป็นช่วงๆ ปีการศึกษา ละ 2-3 ครั้ง หรือ 4 ช่วง

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลนั้นเพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้ทราบผลของตนเอง ผู้สอนจะใคร่ทราบวิธีสอนของตนว่า สอนได้บรรลุจุดประสงค์หรือไม่ นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง อย่างไร จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป ตัวผู้เรียนเองก็จะได้ทราบว่าเข้าใจมากน้อยเพียงใด วิธีกรเรียน ความสนใจในการเรียนเพียงพอหรือไม่ มีสิ่งใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข ครูต้องอาศัยเกณฑ์ที่ชัดเจนเหมาะสมในการตรวจ

เสาวลักษณ์ รัตนวิษ (2533 : 54-55) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเรียงความบรรยายภาพจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ดังนี้

1. การลำดับเรื่อง 5 คะแนน ได้แก่ การเรียบเรียงเนื้อความอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ไม่สับสน

2. การเสนอแนวคิด 5 คะแนน ได้แก่ การสื่อความคิดที่ชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ ได้ตรงความต้องการ

3. การใช้ภาษา 5 คะแนน ได้แก่ การใช้หลักภาษาและเขียนสะกดคำถูกต้อง

4. การสื่อความหมายจากเรื่อง 5 คะแนน ได้แก่ การเขียนถึงสิ่งที่ปรากฏ
ในภาพให้ มีความสัมพันธ์กัน สื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดเรื่อง

เปลื้อง ณ นคร (2512 : 80) มีหลักในการให้คะแนนเรียงความ โดยแบ่งเป็น
ส่วน ดังนี้

เนื้อหา ร้อยละ 50 โดยแบ่งออกเป็นข้อเท็จจริงร้อยละ 30 และความคิด
ร้อยละ 20

สำนวนภาษาคือ การใช้ถ้อยคำและสำนวนโวหาร ร้อยละ 30

รูปแบบ ร้อยละ 20 โดยพิจารณาด้านการวางรูปแบบเรียบเรียงความการมี
ย่อหน้าเว้นวรรคตอน เครื่องหมายวรรคตอนและอักขรวิธี

เรื่องอุไร กุศลาสัย (2516 : 10-11) ได้กล่าวถึงวิธีการตรวจเรียงความดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ให้ร้อยละ 50 ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น
2. แบบรูป ให้ร้อยละ 20 ประกอบด้วยย่อหน้า การใช้เครื่องหมายวรรค
ตอน เว้นวรรคและสะกดคำ
3. สำนวน ให้ร้อยละ 20 ประกอบด้วยการใช้สำนวนโวหาร ประโยค
รัดกุมกระชับ รู้จักเปรียบเทียบ
4. เบ็ดเตล็ด ให้ร้อยละ 10 ประกอบด้วยเขียนตัวหนังสือไม่ขัด อ่านยาก
เขียนสกปรกมีรอยลบ ขูด ขำ

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518 : 12-13) ได้กล่าวถึง ข้อควรพิจารณาใน
การตรวจ ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ร้อยละ 40 ได้แก่ แนวคิด การจัดลำดับความคิด การขยาย
ความคิดชัดเจน
2. การใช้ภาษาร้อยละ 40 ได้แก่ การใช้คำ การผูกประโยค การสร้างย่อ
หน้าที่สมบูรณ์
3. รูปแบบ ร้อยละ 10 ได้แก่ การพิจารณาว่า ทำได้ถูกต้องตามรูปแบบการ
เขียนแต่ละชนิด
4. กลไกประกอบการเขียน ร้อยละ 10 ได้แก่ การคำนึงถึงเรื่องตัวสะกด
การันต์ลายมือ และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

กรณีการ พวงเกษม (2535 : 148-149) กล่าวว่า ควรประเมินว่าผู้เขียนมี
จุดมุ่งหมายที่แสดงออกโดยการเขียนเข้าขั้นและมีการลำดับเนื้อเรื่องที่ดี แลเป็นไปตาม

จุดมุ่งหมายที่วางไว้ถูกต้องหรือไม่ โดยใช้ข้อสอบอัตนัย ตรวจสอบให้คะแนนด้วยวิธีจัดอันดับคุณภาพ เช่น กำหนดภาพให้เขียนเรื่องจากภาพ พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ เช่น กำหนดภาพให้เขียนเรื่องจากภาพ พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนไว้ด้วยแล้วให้คะแนน โดยวิธีจัดอันดับคุณภาพดังตัวอย่างการวัดและประเมินผลการเขียนเรื่องจากภาพของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดให้มีความยาวไม่น้อยกว่า 10 ประโยค กำหนดหัวข้อในการให้คะแนนโดยวิธีการจัดอันดับ

ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาสอดคล้องกับภาพ

การเรียบเรียงจัดลำดับความคิด

ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษา

ตัวอย่าง

ตารางที่ 1 การวัดและประเมินผลการเขียนเรื่องจากภาพโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ

ชื่อ-สกุล	ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา					การเรียบเรียงความคิด					ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษา					ผลการประเมิน	หมายเหตุ
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
1.																	
2.																	
3.																	
ฯลฯ																	

หมายเหตุ 5 เท่ากับ ดีมาก 4 เท่ากับ ดี 3 เท่ากับ ปานกลาง
2 เท่ากับ อ่อน 1 เท่ากับ อ่อนมาก

เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้นี้อาจนำไปเปรียบเทียบเป็นระบบร้อยละได้ตามที่เห็นสมควร

กิ่งดาว พุทธพันธ์ (2534 : 85-86) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนบรรยายภาพ ไว้ดังนี้

1. ผู้ตรวจอ่านเรียงความแล้วให้คะแนนในแต่ละด้านดังนี้ คือ

1.1 การแสดงออก หมายถึง การเสนอแนวคิดใหม่ ๆ เป็นของตนเอง แสดงความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจอย่างเสรี 5 ส่วน

1.2 การเชื่อมโยงความคิด หมายถึง การจัดระเบียบความคิดให้เชื่อมโยงต่อเนื่อง กันเป็นอันเดียวกัน 2 ส่วน

1.3 กรเสนอเรื่อง หมายถึง การจัดลำดับตอนเสนอเรื่องอย่างน่าสนใจและสอดคล้องกับชื่อเรื่อง 1 ส่วน

1.4 การใช้ภาษา หมายถึง กรใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง ได้ใจความตรงกับความหมายที่ต้องการจะพูด หรือเหตุการณ์ในเรื่อง 1 ส่วน

1.5 เนื้อหาสาระ หมายถึง การเสนอความรู้ที่เป็นความจริงทั่วไป ไปเหมาะสมกับภาพและชื่อเรื่อง ได้ใจความและมีความยาวพอสมควรกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1 ส่วน

2. กำหนดเกณฑ์เพื่อเป็นแบบในการให้คะแนนดังนี้

ดีมาก มีค่าเท่ากับ 5

ดี มีค่าเท่ากับ 4

พอใช้ มีค่าเท่ากับ 3

เกือบใช้ได้ มีค่าเท่ากับ 2

ต้องแก้ไข มีค่าเท่ากับ 1

3. นำเกณฑ์ในแต่ละด้านคูณด้วยน้ำหนักความสำคัญแล้วนำมารวมกันเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 9-10) ได้กำหนดเกณฑ์การเรียงความจากภาพไว้ 2 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. เจริญปริมาณ พิจารณาจากจำนวนบรรทัดที่เขียนได้

2. เจริญคุณภาพ ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ด้าน คือ

2.1 การสื่อความ ได้แก่ การสื่อความ ได้แก่ การเขียนให้ผู้อ่านทราบเรื่อง จากความคิดของตนและสอดคล้องกับภาพ

2.2 การใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำที่มีความหมายบอกความคิด ความรู้สึก สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจและสัมพันธ์กับภาพ ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษากำลัับ

2.3 การลำดับความคิดเป็นการเรียบเรียงความคิดให้สัมพันธ์กับภาพที่กำหนดให้ อย่างต่อเนื่อง ไม่สับสนวุ่นวาย

2.4 ความสอดคล้องกับภาพละชื่อเรื่อง เนื้อหามีความสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่อง

2.5 จินตนาการ แสดงความคิดผูกเป็นเรื่องราวและขยายความต่อเนื่องหรือให้ข้อคิดได้อย่างเหมาะสม

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (อดิภรณ์ ลิขสิทธิ์. 2538 : 58-59 ; อ้างอิงมาจาก ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2539 : 25) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการตรวจเรียงความดังนี้

1. ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนไว้ก่อน คือ ภาพพอใจมากให้คะแนน 16 ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พอใจพอสมควร คะแนนจะอยู่ระหว่าง 14 15 พอใจน้อยหรือไม่พอใจ คะแนนจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ 12 -13

2. อ่านครั้งแรกดูเป้าหมายของเรื่องที่เขียน ดูวิธีเขียนว่าน่าสนใจหรือไม่ ภาษาไพเราะรื่นหรือไม่

3. ดูความหมายเนื้อเรื่อง ต้องยาวพอสมควรกับที่กะไว้ให้

4. สิ่งประกอบอื่น เช่น วรรคตอน

วีระวัฒน์ วัฒนา (2542 : 90) ได้สรุปถึงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนบรรยายภาพจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ดังนี้

1. การแสดงออก (5 คะแนน) หมายถึง การเสนอความคิดแปลกใหม่เป็นความคิดของตนเอง แสดงความรู้ลึกความเข้าใจอย่างเสรี

2. การเชื่อมโยงความคิด (5 คะแนน) หมายถึง การลำดับความคิดให้มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. การเสนอเรื่อง (4 คะแนน) หมายถึง การเสนอเรื่องอย่างน่าสนใจ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

4. การใช้ภาษา (3 คะแนน) หมายถึง ความชัดเจนในการใช้ภาษา สื่อความตามที่ต้องการ ได้ถูกต้องตามเหตุการณ์ในเรื่อง

5. เนื้อหาสาระ (3 คะแนน) หมายถึง การเสนอความรู้ที่เป็นความจริงทั่วไปไปเหมาะสมกับชื่อเรื่อง ได้ใจความมีความยาวพอเหมาะกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จะเห็นว่าแนวทางในการวัดและประเมินผลการเขียน รวมทั้งหลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนมีหลายลักษณะด้วยกัน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทาง

ภาษาส่วนใหญ่ได้เสนอแนะให้ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยแบบไม่จำกัดคำตอบหรือการเขียนเรียงเรียงถ้อยคำให้เป็นเรื่องราวนั่นเอง ทั้งนี้เป็นเพราะข้อสอบแบบอัตนัยเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดสมรรถภาพทางการคิดหรือการสื่อสารทางการเขียนซึ่งไม่สามารถใช้ข้อสอบปรนัยวัดได้ ถือว่าเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับวัดความสามารถ ด้านการแสดงออกทางความคิด เจตคติ ซึ่งชี้ให้เห็นความสามารถในระดับสูงของผู้ตอบ สำหรับหลักเกณฑ์การให้คะแนนนั้นแบ่งเป็นส่วน ๆ เช่น ด้านเนื้อหา หรือเนื้อเรื่อง หรือการจัดลำดับความคิด ด้านการใช้ภาษา ด้านรูปแบบการเขียนและด้านกลไก ประกอบการเขียนเป็นต้น กำหนดเวลาในการเขียนให้ประมาณ 30-40 นาที การให้คะแนนเป็นแบบประเมินค่า หรือประเมินภาพรวมมุ่งประเมินด้านคุณภาพมากกว่าด้านปริมาณ สิ่งที่ควรคำนึงในการตรวจข้อสอบแบบอัตนัยแบบไม่จำกัดคำตอบคือ ปัญหาด้านความเที่ยงตรงในการให้คะแนน สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้โดยตั้งจุดประสงค์ในการวัดให้ชัดเจน สร้างระบบการให้คะแนนที่แน่นอนตายตัว ให้มีผู้ตรวจมากกว่า 1 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ที่ทักษะในการตรวจหรือเคยฝึกการตรวจข้อสอบชนิดนี้มาแล้ว ระหว่างการตรวจไม่ควรดูชื่อผู้ตอบและหยุดพักเป็นระยะเพื่อให้การตรวจเป็นไปอย่างราบรื่น

ความพึงพอใจ

ในการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ มีความจำเป็นต้องศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนต้องเรียนตัวเองและมีปฏิสัมพันธ์กับแบบฝึกทักษะ เพื่อนำผลของการศึกษาความพึงพอใจมาปรับปรุงบทเรียนให้ดียิ่งขึ้นซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

มอร์ส (Morse, 1955 : 27) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

กิตติมา ปรีดีคิลก (2529 : 321) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน และผู้ปฏิบัติงานนั้นได้รับการตอบสนองความต้องการของเขาได้

กู๊ด (Good. 1945 : 161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงสภาพหรือระดับความพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

แอปเปิลไวท์ (Applewhite. 1965 : 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เข้ากันได้ มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 143) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในการทำงานไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกโดยรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลการตอบแทน คือผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ ถึงเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

จากความหมายของความพึงพอใจ ที่มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผล

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการทำงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานไว้ ดังนี้

แนวความคิดของนักวิจัยต่าง ๆ ที่นำมาเป็นเครื่องมือวัดความพอใจในการปฏิบัติงาน องค์กรประกอบหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความพอใจ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบันประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับงานปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นเต้น / น่าเบื่อ
2. ความสนุกสนาน / ความไม่สนุกสนาน
3. ความโล่ง / ความสลับ

4. ความท้าทาย / ไม่ท้าทาย

5. มีความพึงพอใจ / ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

1. ถือว่าเป็นรางวัล / ไม่เป็นรางวัล

2. มาก / น้อย

3. ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม

4. เป็นทางบวก / เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางด้านเลื่อนตำแหน่ง

1. ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม

2. เชื่อถือได้ / เชื่อถือไม่ได้

3. เป็นเชิงบวก / เป็นเชิงลบ

4. เป็นเหตุผล / ไม่เหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านผู้มีเทศ / ผู้บังคับบัญชา

1. อยู่ใกล้ / อยู่ไกล

2. ยุติธรรมแบบจริงใจ / ไม่ยุติธรรมผู้บังคับบัญชา

3. เป็นมิตร / ค่อนข้างไม่เป็นมิตร

4. เหมาะสมทางคุณสมบัติ / ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางเพื่อนร่วมงาน

1. เป็นระเบียบเรียบร้อย / ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

2. จงรักภักดีต่อที่ทำงาน / ไม่จงรักภักดีต่อที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน

3. สนุกสนานร่าเริง / ดูไม่มีชีวิตชีวา

3. แนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ

นักการศึกษา ได้เสนอแนวคิดเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

สก๊อต (Scott, 1970 : 124) ได้เสนอแนวคิดเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ ต่อการทำงานที่จะให้เกิดผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีความสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมี

ความหมายสำหรับผู้ทำ

2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงาน

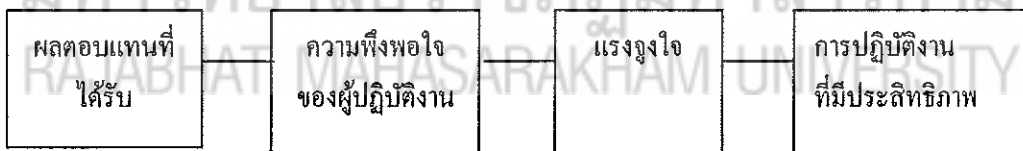
และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องม
ลักษณะดังนี้

- 3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย
- 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง
- 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วน
ร่วมในการเลือกตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการ
ทำกิจกรรม ได้เลือกวิธีแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนถนัดและสามารถค้นพบหาคำตอบได้ใ
การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงาน
ที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบัน
เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการ
เรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่
ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการ
ผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่
สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง หักคะแนนตามแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดง ดังภาพประกอบ
(สมยศ นาวิการ. 2521 : 155)



ภาพประกอบที่ 1 ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่ออุปกรณ์
การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจใ
การทำกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ
และผลการปฏิบัติงานที่ถูกเชื่อมโยงโดยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทน

ที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น (สมยศ นาวิการ, 2521 : 119)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลคันความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนรับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหามาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับการยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตอย่างน้อยเพียงใด นั่นคือสิ่งที่ผู้สอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

บริบทโรงเรียนบ้านโสกกาว

โรงเรียนบ้านโสกกาว เป็นโรงเรียนขนาดกลางตั้งอยู่ที่ตำบลเลิงแฝก อำเภอคูคต จังหวัดลพบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยจะนำเสนอบริบทของโรงเรียนบ้านโสกกาวตามหัวข้อดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านโสกกาว

รายงานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านโสกกาว (2552 : 1-5) สภาพปัจจุบันโรงเรียนบ้านโสกกาวตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลเลิงแฝก อำเภอคูคต จ.มหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 มีหมู่บ้านในเขตบริการ 2 หมู่บ้านคือ บ้านดาวเรืองหมู่ที่ 11 และบ้านโสกกาวหมู่ที่ 6 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา

ทำไร่มันสำปะหลัง จัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา และ ระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2552 มีจำนวนนักเรียน 150 คน โดยมีนักเรียนระดับต่าง ๆ ดังนี้ ระดับก่อนประถมศึกษา 31 คน ระดับประถมศึกษา 119 คน

ด้านบุคลากร โรงเรียนบ้านโสกทาว มีข้าราชการครู ทั้งสิ้น 10 คน ครูธุรการ 1 คน อัตราครูต่อนักเรียน 1 : 16 คน

วิสัยทัศน์

โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามมาตรฐาน ทั้งด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย ภายใต้การมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง ตามแนวทางการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบกับการเน้นความรู้ ควบคู่คุณธรรม

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาให้สอดคล้องการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
3. จัดระบบและจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา และใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี สนับสนุนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วม จัดการศึกษาเต็มกำลังความสามารถ
4. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

เป้าประสงค์

นักเรียนทุกคนมีความรู้และพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐาน สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งรู้จักอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ของโรงเรียนบ้านโสกทาว

1. ปลูกฝังคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
2. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษาได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง
3. พัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานวิทยฐานะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. ยกกระดับสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติ พัฒนาความพร้อมในด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

6. สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

ด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

จากการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของ สมศ.ประจำปีการศึกษา 2547 สรุปได้ดังนี้

ด้านผู้เรียน

ระดับก่อนประถมศึกษา

ระดับดี 5 มาตรฐาน

ระดับพอใช้ 2 มาตรฐาน

ระดับประถมศึกษา

ระดับดี 3 มาตรฐาน

ระดับพอใช้ 3 มาตรฐาน

ระดับปรับปรุง 1 มาตรฐาน

ด้านผู้บริหาร

ระดับดี 2 มาตรฐาน

ระดับพอใช้ 5 มาตรฐาน

ระดับปรับปรุง - มาตรฐาน

ด้านครูผู้สอน

ระดับดี - มาตรฐาน

ระดับพอใช้ 2 มาตรฐาน

ระดับปรับปรุง - มาตรฐาน

โครงสร้างการบริหารงาน

โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน แบ่งเป็น 4 กรอบงาน คือ

1. งานการบริหารวิชาการ
2. งานการบริหารบุคคล
3. งานการบริหารงบประมาณ
4. งานการบริหารทั่วไป

จำนวนบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านโสกทาว

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	อันดับ	สอนประจำชั้น	หมายเหตุ
1	นางไพลดา อวีรุทธพานิชย์	ผู้อำนวยการ	คศ.3	-	
2	นางใหม่ ทบบัณฑิต	ครู	คศ.3	อนุบาลปีที่ 1	
3	นางศิริลักษณ์ อันทะแสง	ครู	คศ.3	อนุบาลปีที่ 2	
4	นางพรรณทิพย์ มนต์ลีลา	ครู	คศ.3	ประถมศึกษาปีที่ 1	
5	นายชัยวุฒิ อันทะแสง	ครู	คศ.3	ประถมศึกษาปีที่ 2	
6	นายบุญเพ็ง มนต์ลีลา	ครู	คศ.3	ประถมศึกษาปีที่ 3	
7	นางสุภาพร คำนุ่น	ครู	คศ.3	ประถมศึกษาปีที่ 4	
8	นายชัยยุทธ์ ตั้งชัยภูมิ	ครู	คศ.3	ประถมศึกษาปีที่ 5	
9	นายสุวพงษ์ อามาตย์มนตรี	ครู	คศ.3	ประถมศึกษาปีที่ 6	
10	นายบุญเรือง ชนิดนวน	ครู	คศ.3	ประถมศึกษาปีที่ 6	
11	นายชวน ตั้งชัยภูมิ	ลูกจ้าง	-	-	

จำนวนนักเรียน โรงเรียนบ้านโสกทาว ปีการศึกษา 2554

ชั้นเรียน	จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2554			ครูประจำชั้น
	ชาย	หญิง	รวม	
อนุบาลปีที่ 1	2	4	6	นางใหม่ ทบบัณฑิต
อนุบาลปีที่ 2	4	6	10	นางศิริลักษณ์ อันทะแสง
รวมระดับอนุบาล	6	10	16	
ประถมศึกษาปีที่ 1	8	11	19	นางพรรณทิพย์ มนต์ลีลา
ประถมศึกษาปีที่ 2	9	6	15	นายชัยวุฒิ อันทะแสง
ประถมศึกษาปีที่ 3	11	8	19	นายบุญเพ็ง มนต์ลีลา
ประถมศึกษาปีที่ 4	9	7	16	นางสุภาพร คำนุ่น
ประถมศึกษาปีที่ 5	11	13	24	นายชัยยุทธ์ ตั้งชัยภูมิ
ประถมศึกษาปีที่ 6	6	7	13	นายบุญเรือง ชนิดนวน
รวมระดับประถมศึกษา	54	52	106	
รวมทั้งสิ้น	60	62	122	

ผลงานดีเด่นของโรงเรียน

1. ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาในการประเมินรอบสอง จากสมศ.
2. โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับเหรียญทอง
3. โรงเรียนนำร่องโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

โครงการดีเด่น

1. โครงการโรงเรียนสีขาว
2. โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
3. โครงการสิ่งแวดล้อมดีเด่น

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์การพัฒนา/มาตรฐานการศึกษา โดยได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2548 ถึง 2552 โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนบ้านโศกขาว จัดการเรียนการสอน 2 ระดับ คือ ระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีโครงสร้างในการจัดการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรและการใช้หลักสูตร

โรงเรียนบ้านโศกขาว เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เมื่อปีการศึกษา 2551 โดยได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษากำหนดโครงสร้างเวลาเรียน ในปีการศึกษา 2553 ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (เวลาเรียน / ชั่วโมง / ปี)					
	ช่วงชั้นที่ 1			ช่วงชั้นที่ 2		
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน						
1.1 ภาษาไทย	280	280	280	240	240	240
1.2 คณิตศาสตร์	200	200	200	200	200	200
1.3 วิทยาศาสตร์	80	80	80	160	160	160
1.4 สังคมศึกษา ศาสนาฯ	80	80	80	120	120	120
1.5 สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80
1.6 ศิลปะ	80	80	80	80	80	80
1.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	120	120	120	120	120	120
1.8 ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80
2. สาระการเรียนรู้เพิ่ม	-	-	-	40	40	40
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	40	40	40	80	80	80
รวม	1,000	1,000	1,000	1,200	1,200	1,200

1. จำนวนชั่วโมงที่จัดให้นักเรียนทั้งปีช่วงชั้นที่ 1 เท่ากับ 1,000 ชั่วโมง
2. จำนวนชั่วโมงที่จัดให้นักเรียนทั้งปีช่วงชั้นที่ 2 เท่ากับ 1,200 ชั่วโมง
3. จำนวนชั่วโมงสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมจัดให้มีในช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 40 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 3.33 ต่อปีการศึกษา

4. แผนการเรียนรู้/จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษคือ ภาษาไทย (การอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน) คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว ลูกเสือ-เนตรนารี และดนตรี-นาฏศิลป์

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนบ้านโสกท้าว ได้ตั้งเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลและประเมินผลในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จากรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี 2552 – 2553 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีปัญหามากที่สุด คือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด ผลการประเมินจาก สทศ. ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ก็ตามัก เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ถูก และที่สำคัญในการจัดชั้นเรียนทางโรงเรียนได้จัดให้คณะครูเข้าสอนในแต่ละสาระการเรียนรู้ตามที่ตนนัดและตามความสนใจ เนื่องจากไม่มีครูจบไม่ตรงกับวิชาเอกที่สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของวิชา มากพอจึงส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนต่ำ ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ฝ่ายบริหารงานวิชาการ จัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และได้จัดทำโครงการแก้ไขการอ่านไม่ออกเขียนไม่ถูกขึ้น นอกจากนี้ยังมีนโยบายให้ข้าราชการครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิจัยหน้าเดียวหรือ วิจัยเต็มรูปแบบเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทยให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรา ตัวสะกดโดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

พรสวรรค์ บัวโฮม (2549 : 82 – 83) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาล พงษ์เจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า แบบฝึกทักษะการแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.07/85.89 แสดงว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังนั้น ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.6983 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือ คิดเป็นร้อยละ 69.83 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือคิดเป็นร้อยละ 69.83 นักเรียนที่เรียนด้วย แบบฝึกทักษะการแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนิตา เรื่องวิเศษ (2550 : 78) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการสะกดคำยาก โดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการ

เรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.67/84.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .76 หมายความว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ร้อยละ 76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 60 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 13.68 ส่วนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 33.82 สรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนตามแบบฝึกทักษะ การสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 81) ได้ศึกษาผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลจากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้ ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 86.33/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยากที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.65 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยากที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยากที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

สุกจิตร คงสุวรรณ (2550 : 96) ได้ศึกษาผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.56/89.16 นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 3 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 80.3 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 80.3 นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัมพวรรณ โคโตลี (2550 : 114 – 115) ได้ศึกษาผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.13/88.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7349 หมายความว่าแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการสะกดคำชุดนี้ มีความเป็นไปได้ที่ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นร้อยละ 73.49 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการสะกดคำ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ซึ่งมีความพอใจในระดับมาก นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความสามารถในการจดจำเนื้อหาที่เรียนมาแล้วได้คงทน

อรรคมเดช ทองทอง (2551 : 63 -64) ได้ศึกษาผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.64/86.92 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียนด้วยการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ละมุล จันทร์แป้น (2553 : 141) ได้ศึกษาผลการพัฒนาการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ พบว่าการพัฒนาการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.04/87.37 ซึ่ง

เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียน โดยการพัฒนาการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7391 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 73.91 นักเรียนที่เรียนด้วยการพัฒนาการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึก มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการพัฒนาการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

วิชา คำนูน (2553 : 129 – 130) ได้ศึกษาผลการพัฒนาการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ พบว่าการการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 95.71/85.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียน โดยการพัฒนาการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6742 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 67.42 นักเรียนที่เรียนด้วยการการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียน การเรียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้การเรียนน่าสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อสาระที่เรียน ฉะนั้นกล่าวได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง แนวทางการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะให้ได้ผล ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเริ่มจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดในการเรียน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

โคลอดซิเอจ (Kolodziji, 2001 : 103-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อกำหนดมีความสัมพันธ์อะไรบ้างที่มีอยู่ระหว่างแจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลและประโยชน์ของการใช้สะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นกับเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้น ผู้ถูกทดลองจำนวน 77 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในรัฐเพนซิลวาเนียถูกสุ่มให้มา กำหนดให้อยู่ในกลุ่มทดลองจำนวน 42 คน หรืออยู่ในกลุ่มทดลองจำนวน 35 คน ระเบียบวิธีการวิจัยอาศัยรูปแบบการวิจัยแบบคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบภาพที่ใช้ให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อและเจตคติของผู้ถูกทดลอง คำอธิบายประกอบภาพดังกล่าว การแสดงออก ภาพหนึ่งมีนิยามสั้น ๆ ของการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นและอีกภาพหนึ่งมีสารสนเทศเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล และประโยชน์ของการใช้การสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นของเด็กเล็ก ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรและเจตคติเก็บรวบรวม โดยใช้แบบสอบถาม และความรู้ที่มีมาก่อนของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้น : เครื่องมือเก็บรวบรวมพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญระหว่างการจัดให้สารสนเทศกับเจตคติของผู้ปกครอง ผู้ถูกทดลองที่ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีเจตคติที่น่านิยมต่อการสะกดคำมากกว่าผู้ถูกทดลองที่ไม่ได้รับสารสนเทศ

อาร์เมด (Ahmed, 2000 : 273-A) ได้ศึกษาพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักขระวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบการทดสอบการรู้จักการสะกดคำเบื้องต้นและนำไปทดสอบเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มี ความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผนถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้เรื่องกฎอักขระวิธีอย่างเดียว และการรวมการถอดรหัสหน่วยเสียงกับหน่วยความรู้ในคำคำเดียว

ผลการศึกษาพบว่าแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนในแบบแผนการสะกดคำทั้งสามแบบแผนในทั้ง 4 ระดับการเรียน การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่มตัวอย่างอิสระเสอบกลุ่ม และปรากฏว่าแนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่างชั้นปีที่ 2 กับ 5 ระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 4 และระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบแผนการสะกดคำอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตามอักขระวิธีอย่างเดียว และระหว่างแบบสอนสะกดคำแบบถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสอย่างเดี่ยวนวกรแบบแผนการสะกดคำตามอักขระวิธี จากแบบแผนการสะกดคำทั้ง 3 แบบแผน

ที่ประเมินแล้วนั้นคำที่ต้องการรู้เรื่อง กฎของอักษรวิธียากที่สุด เนื่องจากมีการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำและหน่วยเสียงเป็นอยู่ด้วย ทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้น มีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

ฮากันสัน (Hakanson. 2001 : 579-A) ได้ศึกษาผลการเรียนการสะกดคำในบริบทที่มีต่อนักเรียนในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความสามารถในการสะกดคำจากต่ำไปถึงสูงใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ไม่มีการสอนการสะกดคำโดยตรงแบบทดสอบก่อนและหลังการสอน ใช้เปรียบเทียบผลของความรู้ทางกานสะกดคำทั่วไปของนักเรียนนอกเวลาสอน ผลการทดสอบก่อนและหลังการสอนให้เห็นว่าการฝึกสะกดคำในบริบทไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวม การฝึกการสะกดคำโดยแยกเดี่ยวออกมาพบด้วยว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่าผลของการฝึกสะกดคำในบริบท

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้บ่งชี้ว่า การฝึกสะกดคำในบริบทของการเขียนของเราเอง มีผลต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวมมากกว่าการฝึกสะกดคำที่แยกออกมาเดี่ยว ๆ ถึงแม้ทั้งสองกลยุทธ์นั้นจะปรับปรุงความรู้ทางกานสะกดคำโดยทั่วไปให้ดีขึ้นได้ก็ตาม

เบชาชาร์ด (Bouchard. 2002 : 541-A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาทั้ง ๆ ที่มีความสำคัญอย่างมากอย่างมากระหว่างการอ่านกับการสะกดคำ แต่การปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะแสดงให้เห็นความแตกต่างมีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้านผลการวิเคราะห์การแปรปรวน พบว่าการปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนดีกว่าการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ามีผลของงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียน การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในความคิดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไปอีก พบว่าความคิดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวิธีที่เหมือนกันในทุกงาน ในที่สุดได้ศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครู

ผลการวิเคราะห์ข้อพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำ กลุ่มตัวอย่างความคิดในการอ่านและการสะกดคำจำเป็นมากพอที่จะเป็นตัวแทนของการพัฒนาการรู้เรื่องคำของนักเรียนได้จากการวิเคราะห์ความคิดซึ่งได้แก่ความคิดจากงานทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกัน พบว่านักเรียนใช้การผสมผสานจากคำบอกใบ้ทางอักษรวิธีให้ทั้งการอ่านและสะกดคำเท่านั้น

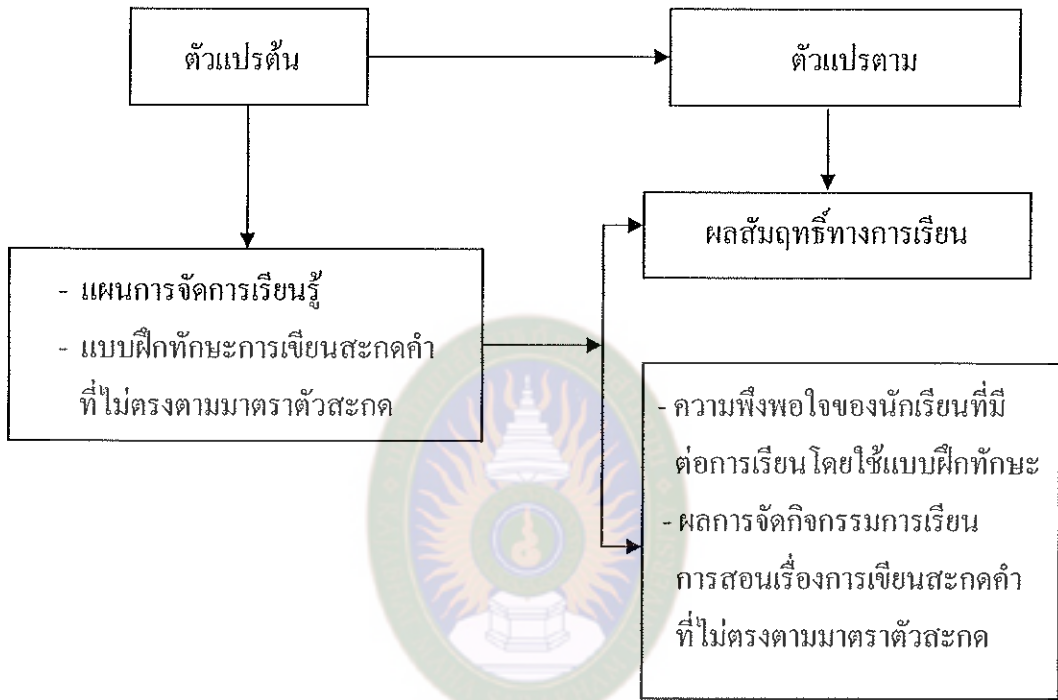
ลาเวลล์ (Lavelle. 2002 : 817-A) ได้วิจัยเพื่อการประเมินรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ การประเมินเปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 20 ในความแตกต่าง 3 ด้านกับความแตกต่าง 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างปีการศึกษา โดยใช้แบบวัดการรู้หนังสือ 5 ชนิด ได้แก่ แบบวัดการอ่าน ความเข้าใจ คำศัพท์ในคำที่มองเห็น ในหลักการพื้นฐานการเขียนคำศัพท์ และการสะกดคำเชิงพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า การประเมินต้องมุ่งเน้นวิธีการที่เราใช้แบบประเมินในบริการความสำเร็จของนักเรียนไม่ใช่มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ใช่มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูควรคาดหวังประโยชน์ที่ได้รับมาจากนักเรียนทุกคน ในขณะที่การศึกษาครั้ง ปรากฏชัดเจนว่าได้รับประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 2 วิธีการที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมแล้วการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีการประเมินความแตกต่างกัน 4 ด้าน แตกต่างกันในด้านความรู้หนังสือของตน ซึ่งสัมพันธ์กับแบบวัดการรู้หนังสือโดยการปฏิบัติในระดับการรู้หนังสือที่สูงขึ้น และพบว่าทิศทางการก้าวหน้าทางการรู้หนังสือของนักเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างทั้ง 2 กลุ่มโดยความก้าวหน้าที่ทั้ง 2 กลุ่ม เพิ่มขึ้นอย่างไรก็ตามในตอนปลายความก้าวหน้าในการรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับผลจากปริมาณและจังหวะเวลาของความแตกต่างของแบบประเมินในปีการศึกษานั้น และจากการสอนตามลำดับ มาที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวแล้ว สรุปได้ว่าการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้การเรียนรู้สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อสาระที่เรียน ฉะนั้นกล่าวได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้รูปแบบการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design ตัวแปรต้น คือตัวแปรจากแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 ชุด โดยสร้างมาจากความรู้พื้นฐานของวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตัวแปรตาม คือผลที่เกิดขึ้นหลังจากผู้เรียนได้เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะแล้ว ผู้เรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำและมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ ดังกรอบแนวคิด จากภาพประกอบที่ 2



ภาพประกอบที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะ